

É P Í T É S Z

K Ö Z L Ö N Y – M Ű H E L Y

A M A G Y A R É P Í T É S Z K A M A R A K I A D V Á N Y A

Fotó © Bujnovszky Tamás

Számalk Zrt. Oktatóközpont, Budapest
Építész: Dobai Építész Kft.
Belsőépítész: Tardos Tibor

Iskolapéldák
Jog a városhoz
Az építészeti innováció új felfogása

Építészet és kontextus
Szép–Mű
A maribori pályázat magyar nyertesei

Jön...

GRAPHISOFT.
ARCHICAD 14

www.graphisoft.hu

MAGYAR ÉPÍTÉSZ KAMARA
CHAMBER OF HUNGARIAN ARCHITECTS

É P Í T É S Z

K Ö Z L Ö N Y – M Ű H E L Y

ÉPÍTÉSZ
KÖZLÖNY – MŰHELY
206. szám
2010. június
A Magyar Építész Kamara
havi tájékoztatója

ISSN 1789-0934

Kiadja:
Publicitas Art-Media Kiadó Kft.
Felelős: a kft. ügyvezetője

A szerkesztőbizottság elnöke:
Noll Tamás, a MÉK elnöke

Felelős szerkesztő:
Tatai Mária

Szerkesztőbizottság:
Baku Eszter,
Borsos András,
Dér Andrea,
Körmendy János

Szerkesztőség:
H-1088 Budapest, Ötpacsirta utca 2.
Tel./fax: 06-1-318-2944
E-mail: mek@t-online.hu
www.mek.hu

Hirdetésfelvétel:
Publicitas Art-Media Kiadó Kft.
H-1021 Budapest, Tárogató út 26.
Telefon: 06-1-200-7330
fax: 06-1-275-3070
www.publicitas.hu

A megjelenést támogatta
a Nemzeti Fejlesztési
és Gazdasági Minisztérium

A KÖZLÖNYBEN MEGJELENŐ ÍRÁSOK
NEM FELTÉTLENŰL TÜKRÖZIK
A SZERKESZTŐSÉG VÉLEMÉNYÉT.

TARTALOM

- 4** Jegyzet
Iskolapéldák – az idei „év belsőépítésze” két munkájáról
-
- 5** Magyar Építész Kamara
A MÉK Elnökségének határozatai
A MÉK Elnökségének eseménynaptára 2010. május
-
- 6** Jog – kötelesség – szabály – figyelem
Építési műszaki ellenőrök jogviszonya
Szerzői jogvédelmet élvez-e, élvezhet-e a tanulmányterv?
-
- 9** Nemzetközi kapcsolatok
„Jog a városhoz – A városi megosztottság áthidalása”
Az építészeti innováció új felfogása
EDUCATE
-
- 16** Területi kamarák
Dél-Dunántúli Építész Kamara
A Belsőépítészeti Tagozat előzetes tájékoztatója
-
- 19** Magyar Építőművészek Szövetsége
„Az építészet tere” – Pollack Mihály téri hallgatói ötletpályázat
MÉSZ könyvtár
-
- 20** Kitekintés
SZÉP-MŰ
Új dimenziók a tetőtérbeépítésben
-
- 22** In memoriam
Kalocsai István
-
- 23** Hírek / Közlemények
Pályázati felhívás – Abony
Ötletpályázati felhívás – Nyergesújfalu
Meghívó – Bodzán Antal építész
XV. Országos Főépítész Konferencia
Országos Főépítész Kollégium felhívása
-
- 27** Műhely
Nemzetközi tervpályázat magyar nyertesei, Maribor

Iskolapéldák – az idei „év belsőépítésze” két munkájáról

FOTO © BUJINOVSKY TAMÁS

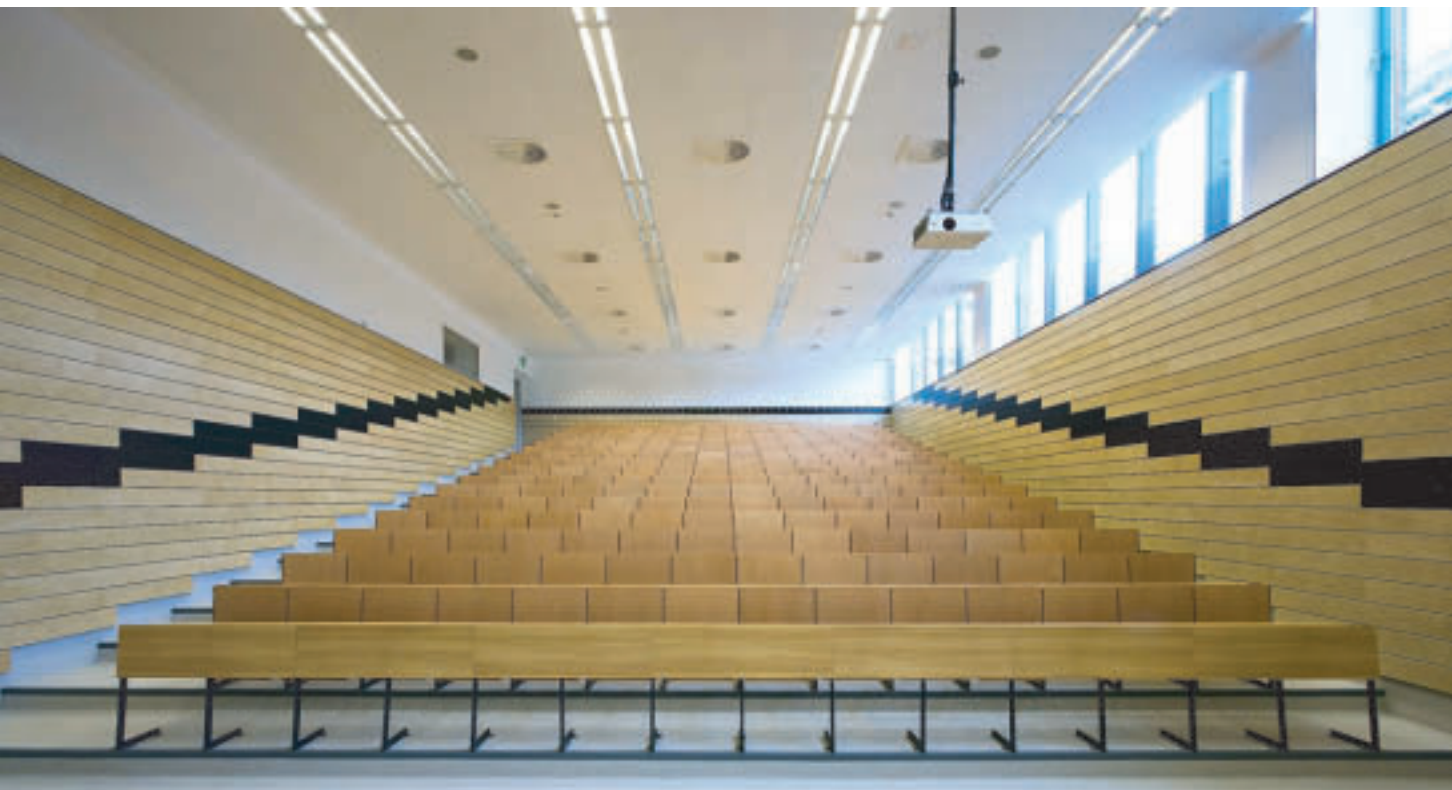
Az építészeti médiában (köztük a Közlönyben is) ezen a tavaszon sorra írások és képek jelentek meg Tardos Tibor két iskolájáról: a budaörsi általánosról, meg a lágymányosi Számalk Oktatóközponttól. Az előbbi mű szerezte meg Tardosnak az év belsőépítésze címet, de a zsűrielnök (Finta József) az átadáskor mondott beszédébe a Számalkot is beleszótta. Tardos a díj átvételekor hangsúlyozta, hogy az érdem Dobai János építésszel közös. Mindkét épületet párban tervezték.

Hogy létezik-e „belső” és „külső” építész külön, ez gyakran gumicsont téma építész körökben. Az egyik vélemény szerint csak építész van, hiszen a ház egyetlen egység. Ugyanakkor ritka jelenség, hogy egy építész egyedül dolgozza ki művét a szerkezettől a külső megjelenésen át a „kilincsekig”, a 200-as tömegvázlatoktól a bútorok

1:1-es műhelyrajzáig. Belső tereket, illetve bútorokat tervező „belsőépítészek” márpedig léteznek, s mai világunkban az épületek gyakori adásvétele, funkcióváltása miatt meg is nőtt az igény a belső, sőt néha a külső átalakítására is. A két Tardos–Dobai jegyezte iskola esetében persze másról van szó. Az építészeknek sikerült olyannyira „egy húron pendülnie”, hogy a külső szemlélő nem igazán képes meghatározni, hogy hol válik el a külső a belsőtől. Talán éppen az a siker titka, hogy a Mű egységes lesz-e vagy visszaszerezést keltő hibrid. Hogy egyetlen ember, egy pár vagy egy team hozza létre (sőt akár időben később csatlakozó alkotókról is lehet szó), az a végeredmény szempontjából közömbös.

Hogy éppen oktatási épületek esetében találkozunk sikerült házakkal, ennek duplán örülhetünk, hiszen az effajta épületek meghatározó módon hatnak az építészeti látásmódra. Már csak azért is, mert az érzékeny korban lévő fiatalok az otthonukon kívül az iskolák belsejében töltik a legtöbb idejüket. Mindkét iskola karakteresen egyszerű, racionálisan szerkesztett, kompakt tömegű épület. Mindkettő példája annak, hogy akár gúzsba kötve is lehet táncolni: a szigorú komponálás változatos tereket is eredményezhet. Az iskolák sava-borsát az anyaghasználat és a színek adják. Az általános iskolában a vidám világos színek (felszabadult, de kontrollált) játéka a fehér-fekete alapon, a felsőfokú oktatásban pedig a terek-szerkezetek-anyagok-fények egymásra-rétegződő összhatása. Az utóbbi aulájában a sötét alaptónust a teret tagoló üvegmellvédeken és a keskeny fémszerkezeteken megcsillanó fények színezik. Akár egy Moholy-Nagy László megálmodta áthatásos üveg-architektúra belsejében lennénk, amely a digitális témához is illő módon, mai eszközökkel van komponálva.

Tatai Mária főszerkesztő

A MÉK Elnökségének határozatai

29/2010. (05. 07.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége a MÉK költségvetésének az NFGM támogatási pénzek miatt történő módosításával egyhangúlag egyetért.

30/2010. (05. 07.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége úgy dönt, hogy az I. fokú és a II. fokú etikai eljárások díja a mindenkori II. fokú közigazgatási eljárási díjnak feleljen meg. A jogszabály által megengedett költségek elszámolhatóak. A MÉK éves díjtáblázata 2010. július 1-jétől módosul.

31/2010. (05. 07.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége úgy dönt egyhangúlag, hogy a MÉK Terület- és településrendezési tagozat ügyrendjét elfogadja.

32/2010. (05. 07.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége úgy dönt egyhangúlag, hogy az építésszabályzat április 20-i változatát vitára alkalmasnak, de még nem végleges anyagnak találja.

33/2010. (05. 07.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége úgy dönt egyhangúlag, hogy az Év háza 2010. pályázat Családi ház kategóriájának I. díjasát bruttó 200 000 Ft-tal díjazza.

A MÉK Elnökségének állásfoglalásai

A MÉK Elnöksége egyhangúlag az alábbi állásfoglalást hozza:

1/2010. (05. 07.) sz. MÉK Elnökségi szakmai állásfoglalás a tervezői művezetésről

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 33. § (4) bek. alapján a tervező – ha erre az építetettől megbízást kapott – tervezői művezetést végezhet, melynek keretében közreműködik

az építészeti-műszaki terveknek megfelelő maradéktalan megvalósítás érdekében, valamint elősegíti a kivitelezés során a tervekkel kapcsolatban felmerült szakkérdések megoldását.

Az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm.rendelet 15. § alapján a tervező az általa készített kivitelezési dokumentációval kapcsolatban az Étv. 33. § (4) bekezdése szerint tervezői művezetést végezhet. A tervezői művezetésre (ideértve a szakági tervezői művezetést is) a beruházáslebonyolító is megbízást adhat. A két idézett jogszabályhely és a szakmai logika alapján is egyértelműen az a következtetés adódik, hogy tervezői művezetést kizárólag a tervező végezhet, arra más nem jogosítható fel. Ez egyértelműen következik az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm.rendelet 15. § alapján, mely szerint a tervező az általa készített kivitelezési dokumentációval kapcsolatban végzi a tervezői művezetést. Így minden olyan művezetési tevékenység, amit nem a tervező végez, vagyis nem az általa készített tervre vonatkozik, nem tekinthető tervezői művezetésnek. Ugyanez következik a tevékenység elnevezéséből is, hiszen tervezői művezetést logikusan csak a tervező végezhet.

A MÉK Elnöksége egyhangúlag az alábbi állásfoglalást hozza:

2/2010. (05. 07.) sz. MÉK Elnökségi szakmai állásfoglalás a tervtanácsokról

A MÉK Elnöksége egyetért a MÉK Elnökségének 6/2008. (I. 25.) sz. határozatával, melyet kiegészít azzal, hogy egy építész a saját tervezési jogosultságánál magasabb tervezési jogosultságot igénylő tervet tervtanácsi tagként nem véleményezhet.

A MÉK Elnökségének eseménynaptára 2010. május

Dátum	Meghívó	Esemény
Máj. 4.	dr. Hajnóczy Péter	Jogosultsági vizsga konzultáció
Máj. 5.	Dulácska Zsolt	Továbbképzési Munkabizottság ülése
Máj. 5.	Ertsey Attila	Tagdíjreform és Szervezeti reform Bizottság alakuló ülése
Máj. 6.	Schuchmann Péter	A Táj- és Kertépítészeti Tagozat TÁJODÜSSZEIA c. kiállítás megnyitója a FUGÁ-ban
Máj. 7.	Noll Tamás	Elnökségi ülés
Máj. 7.	Kovács András	Közbeszerzési Munkabizottság ülése
Máj. 10.	Horváth András	Dél-Dunántúli Építész Kamara elnökségi ülése – Noll Tamás
Máj. 11.	Markos Anikó	Komárom-Esztergom Megyei Építész Kamara Taggyűlése – Noll Tamás
Máj. 11.	dr. Czétényi Piroska	Kiállítás Vákár Tibor rajzaiból és grafikáiból a Kós Károly-teremben
Máj. 12.	Szigeti Gyula	Fejér Megyei Építész Kamara Taggyűlése – Noll Tamás
Máj. 12.	Tatai Mária	Építész Közönség Szerveztőbizottság ülése
Máj. 12.	Rác Jolán	EFAP-ülés – Külügyi Munkabizottság
Máj. 12.	dr. Hajnóczy Péter	Beszámolóval végződő tervezői jogosultsági vizsga
Máj. 13.	Szalay Tihamér	Etikai-Fegyelmi Bizottság ülése
Máj. 14.	Kampis Miklós	Felügyelő Bizottság ülése
Máj. 17.	dr. Hajnóczy Péter	Energetikai Jogosultsági vizsga
Máj. 18.	dr. Hajnóczy Péter	Tervezői, szakértői és felelős műszaki vezetői szakértői jogosultsági vizsga
Máj. 18.	Noll Tamás	Kiselnökségi ülés
Máj. 19.	Ertsey Attila	Tagdíjreform és Szervezeti reform Bizottság ülése
Máj. 19.	O. Ecker Judit	Minőségirányító Munkacsoport ülése
Máj. 21.	Csontos Csaba	Szakmagyorkorlási Munkabizottság ülése
Máj. 25.	dr. Hajnóczy Péter	Beszámolóval végződő tervezői jogosultsági vizsga
Máj. 27.	Szalay Tihamér	Etikai-Fegyelmi Bizottság ülése
Máj. 28.	Liszakay Krisztina	TT Tagozat kibővített vezetőségi ülése

Építési műszaki ellenőrök jogviszonya

Törvény

Kormányrendelet

Miniszteri rendelet, illetve egyéb jogszabály
Biztatás

Az egységes területalapú támogatások és egyes vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” fenntartásához szükséges feltételrendszer, valamint az állatok állategységre való átváltási arányának meghatározásáról szóló 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet módosításáról szóló 32/2010. (III. 30.) FVM rendelet

„n) gémeskút: a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszerben rögzített, a föld felszíne felett található vízkimelő szerkezet, amely a kétkarú emelő elvén működik;

o) *kunhalom*: a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 23. § (3) bekezdés f) (a kunhalom olyan kultúrtörténeti, kulturális örökségi, tájképi, illetve élővilágvédelmi szempontból jelentős domború földmű, amely kimagasodó jellegével meghatározó eleme lehet a tájnak;) pont szerinti definíciónak megfelelő, a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszerben meghatározott és feltüntetett területi kiterjedéssel rendelkező objektum;

p) *tájképi elem*: e § n) és o) pont szerinti szereplő gémeskút és kunhalom;

Számomra – aki nem vagyok már fiatal, s több évig éltem falvakban is – megdöbbentő, hogy ezeknek a dolgoknak a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszerben meghatározottnak, feltüntetettnek kell lennie, hogy legyen...

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm.rendelet és a vízi közlekedés egyes belvízi utakon környezetvédelmi okokból való korlátozásáról és a korlátozás alá eső területeken kiadható üzemeltetési engedélyről szóló 30/2003. (III. 18.) Korm.rendelet módosításáról szóló 110/2010. (IV. 9.) Kormányrendelet

Aki saját munkájában alkalmazta.

A közbeszerzési eljárásokban alkalmazható átláthatósági megállapodásról és az átláthatósági biztosok nyilvántartásának vezetéséről szóló 113/2010. (IV. 13.) Kormányrendelet

200 M Ft-ot meghaladó értékű közbeszerzéseknél, ha többségi része közpénz, illetve Közl. OP-ból finanszírozott út és vasúti beruházások. Jogász, közigazdász és mérnök lehet az átláthatósági biztos vizsga eredményes letétele után – amely jogi, közbeszerzési jogi és némi egyéb (üzleti ismeret, etika) – lehet átláthatósági biztos. Hatékonysága?...

A XIX. Uniós fejlesztések fejezetbe tartozó fejezeti kezelésű előirányzatok 2010. évi felhasználásának rendjéről szóló 13/2010. (IV. 13.) NFGM rendelete

Akit a pályázatok kifizetése érint, tudjon róla (pl. Norvég Alap, stb.)

Az esélyegyenlőségi szakértők képzésének követelményeiről szóló 118/2010. (IV. 16.) Kormányrendelet

Talán az ITS szegregációs területén és a fogyatékkal élők gondozásában tevékenykedhetnek. Az első a településrendezés része lett, a második esetleg a közhasznú épületek esélyegyenlőségi tervezésénél lehet hasznos.

Az Országos Esélyegyenlőségi Szakértői Névjegyzékről, az esélyegyenlőségi szakértői tevékenység végzéséről és annak feltételeiről, a szakértő működéséről szóló 119/2010. (IV. 16.) Kormányrendelet

A fentiek nyilvántartásba vétele.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjairól szóló 120/2010. (IV. 16.) Kormányrendelet

Önkormányzatok és kistérségek számára az esélyegyenlőségi programjaik készítésében segít. (Kérdés, hogy ki készíti, s hogyan lesz belőle rendezési tervi döntés.)

Az „Őrségi Nemzeti Park” emlékerme kibocsátásáról szóló 8/2010. (IV. 16.) MNB rendelet

Szép 5000 Ft-os, a hátlapján egy szalafői lakóházzal.

A 2010. évi terület- és régiófejlesztési célleírányzat felhasználásáról szóló 122/2010. (IV. 20.) Kormányrendelet

A rendelet a TRFC általános felhasználása mellett külön fejezetet szentel a Homokhátsági Speciális Célprogram és a Balatoni Kistérségek Szennyvízkezelési Programja c. projektek támogatásának.

Egyes ingatlanügyi jogszabályok módosításáról szóló 129/2010. (IV. 21.) Kormányrendelet

A rendelet kitér a telekalakítási tervek készítésére (azt már a földhivatalok készítik, mint tudjuk, a településrendezésben kiszenvedett beépíthetőség nagyobb dicsőségére), megadva néhány esetet, amelyekben a szakértőnek hallania kellett az építészetről is, illetve a telekre bejegyzett régészeti és műemléki feljegyzés szerepel „jogi elemként”, meg kell kérdezni a KÖH képviselőjét.

Az állami alapadatok felhasználásával végzett sajtós célú földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 46/2010. (IV. 27.) FVM rendelet

A rendelet alkalmazásában a 2007. december 31. előtt hatályos, analóg (papír, fólia stb. adathordozón lévő) ingatlan-nyilvántartási térképek digitális átalakításával létrehozott analóg ingatlan-nyilvántartási térképek digitális másolatának kell tekinteni és akként, ingatlan-nyilvántartási térképként használni.

(Terület- és településrendezők, főépítészek, térképrendelők nézzék át a változások átvezetéseinek időkorlátai miatt.)

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet és a számítógépes ingatlan-nyilvántartási rendszerből lekérdezés útján szolgáltatható egyes ingatlan-nyilvántartási adatok szolgáltatásáról és igazgatási szolgáltatási díjáról, valamint az ingatlan-nyilvántartási eljárás igazgatási szolgáltatási díjának megállapításáról és a díjak megfizetésének részletes szabályairól szóló 176/2009.

(XII. 28.) FVM rendelet módosításáról szóló 48/2010. (IV. 27.) FVM rendelet

Pontosítja a telekkönyv részeinek tartalmát, megkérésüknek és kiadásuknak módját, az ezekhez szükséges adatokkal együtt.

A folyók mértékadó árvízszintjeiről szóló 11/2010. (IV. 28.) KvVM rendelet

Akit a terület- és településrendezés tervezése közben illet.

A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm.rendelet

Területrendezés esetén a szakkollégák hasznára válhat.

Körmendy János

Szerzői jogvédelmet élvez-e, élvezhet-e a tanulmányterv?

1) A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjtv.) – néhány rendelkezéstől eltekintve – 1999. szeptember 1-jétől lépett hatályba és váltotta fel a korábbi, 1969. évi III. törvényt.

2) A törvény szerzői jogi védelemben részesíti az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotását, függetlenül attól, hogy a törvény külön megnevezi-e ezeket. A törvény példálózó felsorolása ilyen alkotásnak minősíti különösen az építészeti alkotást és annak tervét, valamint az épületegyüttest, illetve a városépítészeti együttes tervét, a műszaki létesítmény tervét.

A védelemnek az alkotás egyéni, eredeti jellegén kívül más feltétele nincs.

A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől, vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől.

A joggyakorlat szerint szerzői jogi védelemben részesül minden olyan mű, amelynek formáján az alkotó szellemi tevékenységéből fakadó eredetiség jegyei felismerhetők, függetlenül attól, hogy az alkotás milyen esztétikai értékelést vált ki.

EBH2000. 382. sz. határozat: „az egyéni, eredeti jellegű, önálló és kreatív gondolatíságot tükrözó építészeti terv az az alkotás, amelynek tervezőjét szerzői jog illeti meg.”

3) A terv melyik fázisánál húzódik a szerzői jogi oltalom, milyen készülségi foktól beszélhetünk alkotásról? Élvezhet-e a tanulmányterv szerzői jogi védelmet?

A jogirodalomban már a nyolcvanas évektől felmerült ez a kérdés. Egyesek úgy vélték, hogy szabályozni kell, jogszabály mondja meg, melyek azok a tervek, tervfázisok, amelyek alkotásnak minősülnek, pl.: vázlatterv, engedélyezési terv, elvi engedélyezési terv, kiviteli terv, stb. A szakirodalom másik fele úgy vélte, a helyzet ettől sokkal bonyolultabb, akár egy tanulmányterv is elérheti az alkotás szintjét, annak tartalmától, részletességétől függően.

A hatályos jogszabályok (sem a közjogi jogszabályok, sem a szerzői jogi törvény) nem határozzák meg, hogy mely – pl. a hatályos közjogi jogszabályok által nevesített – tervek élveznek szerzői jogi védelmet.

Nem az elnevezés, hanem a terv tartalma, készülségi foka a meghatározó. Minden olyan terv, mely elérí az alkotás szintjét, annak egyéni eredeti jellege van, szerzői jogi védelmet élvez.

Fentiekből kiindulva – **de nem általános érvénnyel** – kimondható, hogy egy tanulmányterv is lehet az építészeti terv olyan első változata, amely szerzői jogi védelem alatt álló alkotásnak minősül. **A minősítés az adott tanulmányterv tartalmától, készülségi fokától függ, esetenként bírálándó el, kizárólag a jogszabályi kritériumokon, és nem a tervező szubjektív értékítéletén alapulva.**

A kamarához érkezett megkeresés arra vonatkozóan, hogy mi a kamara álláspontja a volt állami vállalatok jogutód nélküli megszűnése esetén a szerzői alkotáshoz fűződő vagyoni jogok alakulásáról, ha a terv (alkotás) munkaviszony keretében, munkaköri kötelezettség teljesítéseképpen jött létre?

1) A munkáltató jogutód nélküli megszűnését követő jogi helyzetet sem a szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény, sem a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény **nem rendezi.**

2) A jogutóddal történő megszűnés esetét is csak a jelenleg hatályos szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 30. § (2) bekezdése rendez, lefektetve, hogy a munkáltató által megszerzett vagyoni jogok a munkáltató személyében bekövetkezett jogutódlás esetén átszállnak a munkáltató jogutódjára.

3) Mindkét szerzői jogi törvény értelmében a szerzői jog (vagyoni, és személyhez fűződő jogok) a természetes személy szerzőt illetik. A személyhez fűződő jogok nem ruházhatók át, azokról a szerző nem mondhat le.

4) Amennyiben a munkáltató az adott terv (mű) felhasználására szerződést kötött harmadik személlyel (megrendelő), a felhasználás terjedelmének megítélésénél elősorbán ennek rendelkezései az irányadók.

5) Amennyiben a munkáltató által megkötött felhasználási szerződés nem lehet fel, illetve az a tárgyi felhasználásra nem terjed ki, szükséges csak a feltett kérdés tisztázása.

A kérdésre adandó válasz kétséget kizáróan levezethető az 1969. évi III. törvény egyéb rendelkezéseiből (a konkrét kérdést a törvény nem szabályozza) és a szabályozás jogpolitikai indokaiból kiindulva:

Az 1969. évi III. törvény 14. § (1) bekezdése értelmében, ha a mű (terv) elkészítése a szerző munkaköri kötelezettsége és a munkáltató a munkaviszony tartalma alapján a mű felhasználására jogosult, a felhasználás joga az átadással száll át a munkáltatóra.

A munkáltató a felhasználás jogát a munkaviszony tartalma által meghatározott körben szerzi meg, és csak működési körén belül gyakorolhatja.

A 14. § (2) bekezdés szerint, ha jogszabály a felhasználási jog gyakorlásának leghosszabb időtartamát kötelezően meghatározza, **ennek elteltével a felhasználási jog a szerzőt illeti meg.** Ugyancsak a **szerzőt illeti ez a jog** akkor is, ha vele a munkáltató jogszabályban megállapított idő alatt nem él.

E (2) bekezdés, ha nem is közvetlenül, de **utal arra**, hogyha a munkáltató munkaviszonyon alapuló felhasználási joga **valamilyen törvényes oknál fogva megszűnik, a felhasználási jog a szerzőt mint eredendő jogosultat illeti.**

A törvény rendelkezései szerint a mű felhasználásának joga eredendően a szerzőt illeti, ezt a jogot felhasználási szerződéssel engedheti át másnak. **Ezentúl kizárólag a szerzői jogi törvény rendelkezései alapján illehet mást is a felhasználás joga:**

– munkáltatót (törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén),

– szerző jogutódját, szerző halála esetén,

– szabad felhasználás esetei, felhasználás társadalmi érdekből, rádió és televízió felhasználási joga.

A felhasználás joga tehát munkaviszonyon alapulva, a munkaszerződés keretei között, törvénytől fogva szállt át a munkáltatóra, aki ennek alapján volt jogosult, harmadik személlyel (megrendelő) felhasználási szerződést kötni, a művet hasznosítani.

(Vannak olyan szakirodalmi állásfoglalások, amelyek a munkaszerződést sajátos felhasználási szerződésként fogják fel, amiből az a következtetés vonható le, hogy ha a szerződés jogosultja jogutód nélkül megszűnik, ezzel megszűnik az őt illető felhasználási jog is.)

A fentiekből következően, ha a munkáltató jogutód nélkül megszűnik, megszűnik a törvénytől fogva a munkaviszony tartalma alapján őt megillető felhasználás joga is, azaz e jog a továbbiakban a szerzőt (volt munkavállalót) mint eredeti jogosultat illeti.

A szerzői jogi törvény rendelkezésének hiányában nem tartalmaztak (nem is tartalmazhattak volna) ezzel ellentétes rendelkezést az 1986-ban, majd 1991-ben elfogadott ún. csődjogi jogszabályaink sem.

*Dr. Barta Judit
intézeti tanszékvezető egyetemi docens ME ÁJK.
MÉK JMB tagja B-A-Z Megyei Építész Kamara titkára*

Engedélyezési, kiviteli, bontási, felmérési, vasbeton és acélszerkezeti tervek szerkesztése, digitalizálása ArchiCad, AutoCad, Nemetschek, VB-Express és más programokkal.
Planwork Kft. Telefon: 270-0968, (70) 362-6888 www.planwork.net

„Jog a városhoz – A városi megosztottság áthidalása”

WUF 5 (World Urban Forum) – Rio de Janeiro 2010. március 22–26.

A világ városokkal foglalkozó legnagyobb eseményét, a kétévente megrendezésre kerülő Városok Világforumát magasrangú vendégek és egy városnyi, közel 14 000 jelenlévő részvételével Lula da Silva, Brazília elnöke nyitotta meg a riói kikötő raktárcsarnokából átalakított konferenciaközpontban.

A konferencia fő témája a városi megosztottság áthidalása volt, amely a mindennapi, városi élet számtalan területén meglévő, sokszor éles különbségek csökkentését, mérséklését, elviselhetővé tételét jelenti. Egyaránt vonatkozik a gazdagok és a szegények, a központi kormányzatok és a városi eljárások, a nők és a férfiak, valamint a fiatalabb és az idősebb korosztályok közötti szakadékok áthidalására, a meg nem értés csökkentésére, a városi együttélés megkönnyítésére.

Az elnök büszkén mutatott a 12,5 milliós Rióra, a most születő, új Brazília jelképére, erre a gyönyörű természeti környezetben fekvő metropoliszra, amely 2014-ben a labdarúgó világbajnokság egyik központi helyszínévé, 2016-ban pedig az Olimpiai Játékok házigazdájaként kerül majd a világfigyelem középpontjába.

Biztatott mindenkit, hogy ne csak a jól ismert turistaattrakciókat nézze meg a városban, de látogasson el nyugodtan a szegéynegyedekbe, a favellákba is, hogy saját szemével győződhessen meg a pozitív változásokról. A később felszólaló Rio állam alkormányzója által is említett kedvező fejlemények ellenére az útikönyvek mindenestre ezt nem tanácsolják!

Brazília 185 millió körüli népességével a Föld ötödik legnagyobb országa és a lakosság több mint 80%-a városi környezetben él. Itt a legmagasabb a szlőmben élők száma Latin-Amerikában, de az összlakossághoz viszonyított 20%-ot tekintve mégis jobb a helyzet, mint a többi dél-amerikai országban.

Egy legutóbbi kutatás szerint 2000 óta a világon a kormányok erőfeszítései nyomán mintegy 227 millió ember tudott kiemelkedni az emberi élethez méltatlan környezetből. A helyzet összességében azonban mégsem javult, mert a szlőmben élők száma 2000-hez viszonyítva 55 millióval növekedett és napjainkban meghaladja a 827 milliót. A legnyilvánvalóbban érzékelhető megosztottság áthidalása tehát még bőven ad feladatot a jövőnek...

A megnyitón magas szinten, a lakásügyi és városfejlesztési miniszterrel képviseltette magát az Egyesült Államok, aki hangsúlyozta a fenntartható gazdasági növekedésre és fejlődésre való áttérés fontosságát, egyben meghirdette az új piacnyitást az amerikai „zöld technológiának”, amely hozzájárulhat a globális felmelegedés mérsékléséhez, sőt mi több, esélyt és reményt nyújthat családok millióinak – nyilván elsősorban munkahelyeken keresztül. Az USA egyébként 500 résztvevővel képviseltette magát a konferencián, ami mégiscsak a „hátsó udvar” iránti nagy érdeklődés bizonyítéka.

Felszólalt a megnyitón a Fülöp-szigetek alelnöke, aki öt

prioritásban foglalta össze a városi élet jobbításának lehetőségét: versenyképesség, szegénység csökkentése, megfelelő lakásfeltételek biztosítása, fenntartható közösségek és átlátható kormányzás.

Bemutatásra került egy film Libanon újjáépítéséről, melyben elvülhetetlen érdemeket szerzett a tragikus körülmények között elhunyt Nazik Rafik Hariri miniszterelnök. A filmet követően Hariri özvegye mondott beszédet a férjéről elnevezett UN-Habitat díj átadása kapcsán, melyet Receb Erdogan török miniszterelnök kapott, a két ország kapcsolatainak elmélyítéséért, az újjáépítéshez nyújtott török segítségért.

Délután számtalan, egymással párhuzamosan futó kerekasztal beszélgetéssel, a legkülönbözőbb témákban rendezett vitákkal, dialógusokkal és kapcsolódó rendezvényekkel a konferencia megkezdte érdemi munkáját.

A városoknak hatékonyan és rugalmasan kell reagálniuk a klímaváltozás kihívásaira, erről szövegezte annak a világkonferenciának a beharangozója, amelyet május végén tartanak Bonnban és amelyet az ICLEI – „Helyi Önkormányzatok a Fenntarthatóságért” nevű német szervezet rendez. Ezen a konferencián a szakemberek megpróbálnak választ keresni a legégetőbb kérdésekre: képesek-e a városok alkalmazkodni a klímaváltozáshoz?, hogyan tud a városstervezés hozzájárulni a változások következményeinek kivédéséhez?, milyen módszerek, eszközök szükségesek?

Németország városi népessége igen jelentős, és tudatában vannak, hogy ezek a városok sérülékenyek, ezért kiemelten kezelik a klímaváltozás kérdéskörét és fő céljuk a kockázatok csökkentése, melyre jól kidolgozott akciótervekkel kívánnak felkészülni.

A jövőt illetően a fenntartható környezet városi környezet lesz, mely az elkövetkező 30-40 évben akár meg is duplázódhat. Erre a tervezőknek is fel kell készülniük. Kulcskérdés lesz a víz! Ez nemcsak a fejlődő világ prob-

A city a tengerparti sétány felől

Fotók © Orosz Balint

A riói öböl a Corvorado hegyről

lémája, 1993 óta foglalkoznak a klímaváltozással és ennek a kisebb városokra gyakorolt hatásaival. Egy 10 pontból álló feltételrendszert is kidolgoztak annak megállapítására, hogy kellően ellenálló-e egy város a klímaváltozás hatásaival szemben.

Az UN-Habitat kiállítási standján volt kapható az a szép kiadvány, amely esettanulmányokon keresztül a fenntartható várostervezés gyakorlatát és perspektíváit mutatja be. Bevezetője szerint a várostervezés újra magára vonta a figyelmet és napjainkban drámai változáson megy keresztül. A mindent kontrollálni akaró régi felfogástól elszakadva kezdi újraértelmezni magát az urbanizáció új összefüggésrendszerében.

Erre annál is inkább nagy szüksége van, mert:

- az urbanizáció a világ sok városában a szlömök megjelenésének szinonimájává vált,
- a klímaváltozás következtében megjelenő környezeti válság megkérdőjelezi a tervezés alkalmazott modelljét az egész világon,
- a globális pénzügyi válság a piac vezérelte fejlesztés helyett a közösségi érdekek érvényesítésére irányította rá a figyelmet.

A kiadvány felidézi a 2006-ban, Vancouverben elfogadott új várostervezési elveket (www.globalplannersnetwork.org), amelyek elterjesztését az ENSZ emberi településekért felelős szervezete hatékonyan támogat. Tevékenységének középpontjába a fenntartható urbanizációt, a szegénység csökkentését és a befogadást helyezi, ennek érdekében:

1. az önkormányzati irányítás, a tervezés és a városmenedzsment hatékonyságát javítani kell
2. megfelelő lakásellátásról és a közösségi terekhez való hozzáférésről gondoskodni kell
3. fenntartható városi szolgáltatásokat és közműellátást kell biztosítani.

Az esettanulmányok igazolják, hogy a várostervezés a legkülönfélébb adottságokhoz képes alkalmazkodni és hatékony eszköze lehet bármilyen fejlesztési igénynek.

Az amerikai Global Planners Network rendezvényén élsebb megjegyzések is elhangzottak a fenntartható urbanizációról és a városhoz való jogról, néhány ezek közül: az urbanizáció „mérgező”(!), a tervezőknek tudatában

kell lenniük, hogy a kirekesztés jelen van a mindennapokban, a nők 70%-át adják a városi populációnak a világon, ezért nekik is jár a méltányosság, integrált tervezésre van szükség, a tervezők a változás ellen vannak(!), a tengerszint emelkedése az USA-ban is nagy probléma lehet, a szövetségi kormányzat azonban nem foglalkozik a klímaváltozással(!), legalább a tengerparttal rendelkező államokban egységesíteni kellene a képzést, mindezeknek persze komoly pénzügyi vonatkozásai vannak...

A braziliai svéd nagykövetség által szervezett rendezvény a fenntartható regionális fejlesztés: a város, az ipari szereplők és a városkörnyék együttműködésének kérdéskörét érintette.

Az ipari fejlesztés – kezdve a konkrét épületek fenntarthatósági követelményeitől a termelés környezeti hatásein át egészen a tágabb városi térségre és annak gazdaságára gyakorolt, népességnövekedést is generáló hatásig – sok kihívást rejt magában.

A világ városainak állapotáról szóló 2010-es jelentés szerint az urbanizáció gyorsul és ma már a 40 legnagyobb városi régióban él a Föld teljes népességének 18%-a, ezek a régiók állítják elő a világ gazdasági termelésének 60%-át, és ide kötődik az innováció 85%-a.

A Rio Metropolitan Area-ba tartozó Fluminensé-be, a riói öböl túlsó partjára tervezett, nagy ipari beruházásról szóló előadás mindezt jól illusztrálta. A fejlesztő Petrobras a világ negyedik legnagyobb olajcége, és a város szakembereinek nincs afelől kétsége, hogy a fejlesztés következményeként hamarosan többmillió nagyváros fog kinőni a földből. Megpróbálnak erre felkészülni, igénybe vesznek külföldi, köztük svéd szakértői segítséget is, de nem tudnak igazán nagy befolyással lenni az eseményekre.

Svédország egyébként komolyan jelen van a nemzetközi várostervezői piacon, amit a Sweco cég kiadványa több kínai, kanadai, orosz és dél-afrikai projekt rövid bemutatásával igazol.

A cég főépítésze, Ulf Ranhagen professzor a kínai Cao-feidian International Deep Green EcoCity tervezésének példáján keresztül mutatta be egy modern, emberközpontú, prosperáló, fenntartható város 9 fő ismérvét: élehetőség, innovációs képesség, jó elérhetőség, zöldövezetek és vízfelületek jelenléte, klímasemlegesség, erőforrás-hatékonyság, rugalmasság, szépség és egészséges környezet. Mindezt egy szép, színes füzet témaként részletezi. A város Tangshan régióban, Pekingtől 250 km-re keletre fog felépülni, várható népessége 1–1,5 millió lesz. A munka alapját a svéd és a kínai kormány közötti, a környezetvédelmi technológiák átadásáról szóló egyezmény teremtette meg. A tervezésbe kínai szakemberek is bekapcsolódtak.

A következő nap egyik nagy érdeklődéssel kísért eseménye a 2014-es labdarúgó világbajnokság előkészületeiről szóló beszámoló volt. Sajnos technikai problémák adódtak, és az angol szinkrontolmácsolás helyett a közönség közé „elveyült” egyetemisták, szervezők próbálták meg interpretálni a hallgatóságnak a portugálul elhangzottakat. A nehézségek ellenére megtudhattuk, hogy a

szervezésben is vannak nehézségek, és az előkészítő munkák, köztük maga a tervezés is komoly csúszásban van! Az elképzelések szerint a világbajnokság megrendezéséhez 18 stadionra van szükség, ebből egy lesz új, a többi felújítják. Koncentrált fejlesztéseket akarnak végrehajtani a stadionok környékén, ezekbe beletartozik a kiszolgáló létesítmények, a szállodák, az egészségügyi ellátás és a közlekedési hálózatok megújítása, a repülőtér korszerűsítése, mindezt pedig az utóhasznosítás szem előtt tartásával.

Az egyik előadó, a Brazil Építész Kamara elnöke éppen Rio szerepét és létesítményeinek problémáit említette. Mint köztudott, itt található a világ legnagyobb stadionja, a kétszázéves Maracana, amelynek korszerűsítéséről már megszületett a döntés, de a nemzetközi előírásokat szinte lehetetlen teljesíteni, és valószínűleg jobban megérné újat építeni. Hasonló a helyzet az öböl partján lévő, a városközponthoz nagyon közel eső repülőtérrel is, amelynek korszerűsítése a jól érzékelhető, kellemetlen zajhatás ellenére napirenden van.

A nem túl biztató előjelek ellenére szinte biztosra vehető, hogy a brazilok játékával nem lesz probléma a vb-n, remélhetőleg a szervezés is formába lendül akkorra...

Már a kiutazás előtt tudomásomra jutott az örvendetes tény, hogy a francia Les Ateliers szervezet munkájába tavaly – éppen Brazíliában – bekapcsolódott egy magyar kolleganő, Varga Júlia építész, várostervező, így most az ő rövid összefoglalója következik:

„2009 őszén a brazil Vitóriában a Les Ateliers a helyi és a dunkerque-i önkormányzattal kétéhes várostervezési workshopot rendezett „Nagyvárosi fejlesztések és területi szolidaritás” témában, melyen lehetőségem nyílt francia, brazil, perui, argentin, algériai és dán szakemberekkel együtt részt venni.

Az Atlanti-óceán partján fekvő Vitória az Espirito Santo állam és a Nagy-Vitória metropolisz régió székhelye.

Az általunk tanulmányozott terület a Vitória-öböl két partján fekvő gazdasági, szociális és városszerkezeti téren meglehetősen eltérő fejlettségű Vitória, Cariacica, Vila Velha városait érintette. Különös figyelmet fordítottunk a tervezés során Vitória belvárosára s a távolabbi Serra városára.

A nagyvárosi régió belüli egyensúly megvalósítása érdekében a következő témákban dolgoztuk ki javaslatainkat:

- az öböl három városának további összekötési lehetőségei
- a kikötői-logisztikai tevékenység és a városszerkezeti átalakulások harmonizálása
- a lakáskínálat bővítése és az életkörülmények javítása
- a városszövet zöldterületeinek, parkjainak védelme
- a gazdasági erőforrások hatékonyabb felhasználása
- a nagyvárosi régió központjainak működési összehangolása.

A teammunkákat nemzetközi zsűri bírálta el.

Vitória francia testvérvárosában, Dunkerque-ben, 2010 júliusában kerül sor a brazil tapasztalatok átadására egy újabb workshop keretén belül.”

A városok kulturális sokféleségéről szóló dialógus nagy-

számú résztvevője szinte kivétel nélkül egyetértett abban, hogy az örökségi felfogásnak változnia kell: az örökségi érték az emberekben van, nem a „kövekben”, ezt kell megértetni a helyi közösségekkel! Az együttélés azonban a normák és a szabályok betartását követeli meg. Minél több kultúrát fogad be egy város, annál toleránsabb az új kultúrákkal szemben!

A Heritage Strategies International szervezet kiállítási anyaga viszont éppen azt bizonygatta, hogy az örökségi értékek, épületek (értse „kövek”) helyreállítása miért része a fenntartható fejlődésnek és hét jó okot is felsorolt ennek alátámasztására: munkahelyeket teremt, újrahasznosítja a régi épületeket (recycling), sokszor kis üzletek életterét biztosítja, a városközpontok revitalizációját segíti elő, növeli a lakótereket, helyi munkaerőt és anyagot használ, megfelel a környezeti-gazdasági-szociális elvárásoknak.

A fallal kettéválasztott, 740 ezer (66% zsidó és 34% palesztin) lakosú, bibliai Jeruzsálem a két meghatározó alapjog, a részvételhez és a tulajdonhoz való jog hiányát mutatja, melynek elszenvedői a palesztinok. Az utóbbi 11 évben azonban az IPCC (International Peace and Cooperation Center) fáradhatatlanul dolgozik a palesztinok lakta Kelet-Jeruzsálem városrendezési tervén. A terv kidolgozása három fő célt szolgál:

- a palesztinok jelenlétének támogatását Kelet-Jeruzsálemben
- a jeruzsálemi palesztinok életminőségének javítását a régióban
- egészséges gazdasági környezet létrehozását a helyi és a külföldi befektetők számára.

Az IPCC segíti a fejlesztéseket és konkrét tervek is készült Kelet-Jeruzsálem különböző területeire. Mi több, folyamatosan dolgozik azon, hogy a helyi közösség aktív résztvevője legyen annak a folyamatnak, amely segíti visszaállítani a lakhatáshoz és a városi szolgáltatások igénybevételéhez való jogait.

Mivel a híradásokból gyakran értesülünk a palesztin területeken végrehajtott robbantásokról, annál meglepőbb volt látni az egyik bemutatón, hogy milyen komoly, nemzetközi díjakkal elismert örökségvédelmi munka folyik Jeruzsálem, Betlehem, Hebron vagy Birzeit történelmi városközpontjaiban, ami talán mégis némi reménységet nyújt a jövőre nézve...

A várostervezésről folytatott nyílt vita egyik főszereplője egyetlen kelet-európaiként, Jan Olbricht lengyel, EU-parlamentari képviselő, egyben polgármester volt. Véleménye szerint a közösségi részvétel nagyon fontos a terv hatékonysága szempontjából, kiemelte azt is, hogy az EU-ban előtérbe került az integrált stratégiai tervezés módszerének alkalmazása. Másik résztvevőként, a kairói egyetem professzora azt hangsúlyozta, hogy nehezen tör utat magának az új gondolkodásmód és a legellenállóbbak maguk a tervezők, pedig változásra, paradigma-váltásra van szükség! Egyiptomban az utóbbi években 4000 falura és 227 városra készítettek új tervet. A klímaváltozás érzékenyen érinti őket, nagy területeket fognak elveszíteni... A Buenos Aires-i egyetem professzor aszso-

nya szerint különbséget kell tenni az eszközök és a végrehajtás között, a terv semleges eszköz, valójában az eredmény számít, és a politika felelőssége a részvétel komolyanvétele. Meggyőződése szerint a szegények és gazdagok közötti különbség társadalmi problémáját technikai eszközökkel nem lehet megoldani! Végül egy olasz fotóművész mutatta be a világ öt különböző pontján kiválasztott, kétféle városokban készült képeit. A meg lehetőségen lehangelő fotók sajnos igazolták, hogy a környezet kifejezi a társadalmat!

A záróünnepségen Anna Tibaijuka, az UN-Habitat most leköszönő igazgatója jelentette be, hogy meghirdetésre került a World Urban Campaign, melyhez várják a jelenlévők csatlakozását. A 21. század azon kivételes pillanatában, amikor a városok lakói száma soha nem gondolt méreteket ölt a Földön, cél a közösségi, a magánszektor, a civil társadalom összefogásának elősegítése és a kormányok figyelmének a felhívása az egész világon arra, hogy feladataik között első helyre kell sorolniuk a városok problémáinak kezelését.

A spanyol Alicante megnyerő külsejű polgármester asszonya jövőre a tengerparti városba várja a „100 Város Csúcstalálkozója” címmel meghirdetett kezdeményezéshez csatlakozó városokat – méretüktől, helyüktől és anyagi lehetőségeiktől függetlenül – annak érdekében, hogy kicseréljék a fenntartható fejlődés globális kihívásairól szerzett tapasztalataikat és egymás megértésén

keresztül megoldásokat találjanak sok tekintetben a közös problémákra.

A szervezők szórólapokon osztották ki a hallgatóságnak a tanácsadó testület által elfogadott „Riói Felhívás”-t, amely 6 pontban foglalja össze a konferencia címében is szereplő „Városhoz való jog” lényegét és ennek a jognak a mindenki számára történő – megkülönböztetés nélküli – biztosítása érdekében teendő lépéseket.

Személyes benyomásként talán még annyit, hogy Brazília mint Dél-Amerika „deriváltja”, egy történelmében és népességében fiatal, hitében erős, természeti kincsekben rendkívül gazdag, energiáktól duzzadó, nagy ország, ma már a G20-ak – a világ legbefolyásosabb országai – tagja, ellentmondásaival együtt a 21. század országa...

... és végül. Némiképp a szervezők hibájául róható fel, hogy a 2016-os riói olimpiáról a konferencián semmilyen lényegi információ, terv, elképzelés nem volt látható. Erről az eseményről, hazatérésem után többet lehetett megtudni az Orczy Városház központ galériájában megrendezett – a kortárs brazil építészetet bemutató – kitűnő kiállításon, mint a rendezvény helyszínén. Ajánlom mindenkinek szíves figyelmébe!

*Dr. Orosz Bálint – VÁTI Városépítési Kft.
MÉK–MÉSZ Külügyi Bizottság*

Az építészeti innováció új felfogása

EFAP* konferencia Madridban

Az április végén Madridban megrendezett EFAP konferencia, holott tanulságos volt, nem igazán váltotta be a – spanyol kortárs építészet színvonala alapján – hozzá fűzött reményeket.

Mint mindennek, ennek is megvan az oka: a spanyolok eddigi részvétele az EFAP-ban nagyon alul-reprezentált volt. Csak a Spanyol Építész Kamara / CSCAE (Consejo Superior de los Colegios de Arquitectos de España) vett részt az eddigi munkában, de sem a „kormányzati pillérben”, sem a „kulturális pillérben” nem voltak jelen, s emiatt érvényesült az a hozzáállás, hogy „amiről nem tudunk, az nem is létezik, az nem is lehet fontos”. A CSCAE rábeszelésére végül is az Építésügyi Minisztérium szervezte meg a rendezvényt, leginkább a nemzetközi EFAP-tagság részvételével, spanyol résztvevők nem jelentek meg nagy számban.

A szokásos másfél napi konferenciaidőt három fő téma köré csoportosították: építészet és innováció, építészet és új modell, építészet és energia. Nem voltak külföldi

sztaár építészek és építészeti projekteket bemutató prezentációk, hanem egy-két bevezető elmélkedés után kerekasztal-beszélgetés és a közönség hozzászólásai tették ki a programot. Nem állítom, hogy alapvető tévedés ilyen jellegű rendezvényt szervezni, de az építész közönségnek kicsit sok volt a szó és kevés (zéróval egyenlő) a kép. Az elhangzottak viszont, akármelyik témából szemezgetnénk is, egy irányba mutattak, és ez – számomra legalábbis – szimpatikus volt.

Az egyik legfontosabb üzenet az, hogy az építészetnek vissza kell térnie eredeti alapvető feladata teljesítéséhez: a társadalmi igények kielégítéséhez. Ehhez alapvetően az kell, hogy az építészek meghallják, és valóban odafigyeljenek ezekre az igényekre. Ehhez természetesen az is kell (és több hozzászóló is aláhúzta ennek fontosságát), hogy – ha nagy közösségi célú beruházások vannak tervbe véve – akkor az építészek már a folyamat elején legyenek bevonva a döntések alakításának, meghozatalának folyamatába; vagyis a társadalmi igények megfelelő artikulálásába. Az építész feladata aztán az igényeknek megfelelő építészeti válasz, elsősorban a jól használhatóság („practical” – ezt az építészek számára

*EFAP European Forum for Architectural Policies
www.efap-fepa.eu

Madridi erkélyek

A Madridi Építész Kamara székháza

szokatlanul egyszerű, egyáltalán nem fellengzős kifejezést használták!). Ugyanakkor jó választ kell adni a fenntarthatóság, gazdaságosság követelményére is és környezeti-építészeti-kulturális-esztétikai értéket is képviselnie kell az építészeti produktumnak. Ez persze nem könnyű feladat, de az építészek alapjellemzője, a kreativitás képes létrehozni ilyen komplex értékhalmazzal rendelkező alkotásokat.

Ilyen állítások is elhangzottak: „Az építészek a komplex problémák kezelésének menedzserei.”, „Az építészet a társadalmi igények kielégítésének a művészete.” Idézték Luis Guitérrez Soto, a Spanyolországban igen megbecsült 20. századi építész mondását is: Az építésznek jóvá kell formálnia azt, ami rossz. Az építész a harmónia megteremtője.”

Sok szó esett a fentiekkel kapcsolatban az oktatásról is. Arról, hogy a hallgatókat elsősorban a társadalmi igényekre való válaszadásra kellene nevelni (a sztárok utánzása vagy a folyóirat-építészeti másolása helyett), másrészt, hogy már hallgató korukban képessé kell tenni őket a gyakorlatban rájuk váró feladatra, a bonyolult összefüggések: igények, érdekek, társszakmák, stb. kezelésére.

Mindhárom szekcióban, de főleg az energia-témánál előkerült a szabályozás, a jogi háttér kérdése is. Ahhoz, hogy az építészet praktikusán és környezetbarátan tudja betölteni a feladatát, ahhoz – és ez nemzetközi vélemény volt – meg kell változtatni a jogi környezetet. Olyan, inkább csak keretszabályokra van szükség, ami teret ad az építészeti kreativitásnak is, és ösztönzi a jól használ-

ható, emberközpontú és egyben a legtágabb értelemben vett (energia, víz, hulladék, élővilág, stb. vonatkozásokokat komplex módon kezelő) környezetbarát városok és épületek létrejöttét. És mindennek vonatkoznia kell a már meglévő épületállományra, mert a fenntarthatósághoz az is hozzátartozik, hogy hasznosítjuk a meglévőt, nem építjük tele az amúgy is igen fogyatkozó természetes környezetet. Ezért fölvetették a „zoning” helyett a „timig” fogalmát, azaz hogy ugyanazokat az épületeket, városi közterületeket (a már meglévőket is) időben eltérő szakaszokban más-más célra használjuk. Erre egy egyszerű példa, hogy a napközben üres lakások az otthondolgozás gyakorlatán keresztül kiválthatják plusz irodanegyzetméterek építését.

Az építészek szakmai ambícióit lehet, hogy első hallásra a következő fogalom zavarni fogja: „value of invisibility”, azaz, a láthatatlanság, a láthatatlan beavatkozások értéke. Tehát, hogy csak annyit tegyünk és olyan eszközökkel oldjuk meg az építészeti feladatot – és ez talán az épületfelújításokra, újrahasznosításokra, bővítésekre vonatkozhat elsősorban, és különösen a műemlékekre – amennyire a jó használati értékű, humánus épületek létrehozásához minimálisan szükség van. Ehhez is, sőt, ehhez kell igazán kreatív gondolkodás, ahogy mondták; már ahhoz is, hogy egy építész hogyan áll hozzá a tervezési megbízáshoz!

Összefoglalva azt mondhatjuk, hogy a konferencia tanulsága szerint az építészeti innováció és új modell egyrészt a gyökerekhez, az építészet alapfeladataihoz való

Arne Jacobsen kiállítás a FUCOAM-ban

Fotók © RACZ JOJAN

visszatérést jelenti, másrészt, a problémák feldolgozásának és megoldásának nem-technikai, hanem humánus, holisztikus és újszerű megközelítését.

Madridi tartózkodásunk alatt tárgyalást folytattunk a Spanyol (CSCAE) és a Madridi Építész kamarával (Colegió Oficial de Arquitectos de Madrid / COAM) is. Spanyolországban a 19 regionális kamara függetlenül, az autonóm közösségek helyi törvényeinek megfelelően működik, de egy-egy képviselőjüknek a havi egyeztetéseken való részvétele által a CSCAE-vel együttműködve dolgoznak. Közgyűlést évente egyszer tartanak.

Kb. 55 000 építész dolgozik szerte Spanyolországban és a mintegy 25 építészeti felsőoktatási intézményben kb. 47 000 hallgató készül erre a szakmára. Az építés komplex ügyét a 2005-ben elfogadott és nagyon jó színvonalúnak tartott Építési törvény szabályozza, az 1995 óta működő Építésügyi Minisztérium állandó kapcsolatban van a CSCAE-vel, főleg a legfontosabb aktualitások (pl. a fenntarthatóság) tárgyában. A Kamarai törvény mellett pedig létezik az építész kamara működését külön is szabályozó jogi dokumentum.

A kamarák fontos funkciója a tervellenőrzés, minden tervszinten. Építési engedély csak olyan tervekhez adható, amelyek a kamarától „vízumot” kapnak, azaz, formai, szabványügyi, jogi, stb. szempontoknak megfelelnek. Ennek költségét a megbízók fedezik, a kamaráknak pedig ebből tetemes bevételük van. Országszerte mintegy 400 építész foglalkozik ezzel a tevékenységgel. A Madridi Kamarában van továbbá 5-6 építész munkatárs a kívülről jövő technikai, jogi, stb. kérdések megválaszolásá-

ra, tanácsadásra is. A gazdasági krízis Spanyolországot és az ottani építész szakmát sem kerülte el. Ezek hatására pl. csökkentik a CSCAE adminisztratív létszámát, de ugyanakkor segítséget is nyújtanak az építészeknek. A fiatal generáció munkához jutását például azzal segítik, hogy összehozzák őket potenciális megrendelőkkel.

A Madridi Építész Kamara, amelynek 12 000 tagja van, láthatóan nincs túl rossz állapotban: már megvan az új székház győztes pályázati terve. Az új épület is Madrid központi és eleven Chueca negyedében lesz, és itt kap majd helyet a jelenleg külön épületben, de a közelben működő Építészeti Központ is, amit a Madridi Kamara Alapítványa (FUCOAM) működtet. Itt egy időben mindig többféle kiállítás látható, de konferenciákat, továbbképzéseket is tartanak, mely utóbbiak a spanyol építészek számára önkéntesek, nincs előírva számukra kötelezően teljesítendő szakmai továbbképzés.

A kamarai tagság megszerzése is egyszerű: az egyetem elvégzése és a diplomamunka megvédése után, szakmai gyakorlat és egyéb követelmények nélkül lehet taggá válni. A COAM két rendszeres kiadványt szerkeszt, amit a tagok ingyenesen kapnak meg. Van egy félévente megjelenő, főleg az új épületek bemutatását célzó Arquitectos de Madrid című lapjuk és kéthavonta jelenik meg az aktualitásokra koncentráló hírlevelük. Kétévente pedig értékes építészeti albumként jelentetik meg a Madrid, 100% Arquitectura című, a legjobb építészeti produktumokat bemutató könyvet.

Madrid egyébként rendkívül érdekes, sokarcú, eleven város, ami hol szűk utcáival, kis tereivel és a jellegzetes er-

kélyrácsokkal ékeskedő házaival bővül el, hol a nagyvonalúan kialakított, sok sávós, de fasorokkal beültetett, a kereszteződéseknél szökőkutak körül megforgatott úthálózatával és az amerikai felhőkarcolókat idéző épülethalmazával nyugoz le. Megnéztük a legfontosabb új épületeket is, de ezek többsége (például a „négy új torony”) még nem a konferencián elhangzottakat hirdeti...

Magyarországon, remélhetőleg e beszámolók miatt is, már bekerült a szakmai köztudatba az EFAP létezése, célja és eredményei. Ott vagyunk mindhárom pillérben (kormányzati: NFGM, szakmai: MÉK, szakmai-kulturális: MÉSZ), s közös erővel már folyik a 2011. május elején megrendezendő budapesti EFAP konferencia szervezése, melynek – mint több fórumon azt már ismertté tettük – központi témája a Duna és a Víz lesz, kapcsolódva az Európai Duna Stratégia dokumentumának a magyar elnökség alatt tervezett elfogadásához.

Rácz Jolán
MÉK–MÉSZ Külügyi Bizottság

Madrid Barajas reptér T4 terminál. Építész: Richard Rogers Partnership, Antonio Lamela Martinez és Carlos Lamela de Varga

EDUCATE

Környezettudatos tervezési szemlélet az európai egyetemi tantervekben és az építészeti továbbképzésben

Kedves EDUCATE hírlevél olvasó!

Üdvözljük Önt az EDUCATE Hírek 2010. májusi számával!

A 3. Munkacsomag – A tanterv kidolgozása részben szereplő kezdeti feladatok elvégzését követően az EDUCATE-partnerek jelenleg egy olyan pedagógiai keret kifejlesztésén dolgoznak, ami lehetővé teszi az építészeti oktatás különböző szintjein a környezettudatos fenntarthatóság elveinek beépítését. Ugyanakkor elegendő rugalmasságot biztosít arra, hogy ezen elvek a változatos kontextusok, oktatási rendszerek és tanítási szemléletek esetén is alkalmazhatóak legyenek.

Az előző Munkacsomagban (2. Munkacsomag) beérkezett eredmények kritikai elemzésén és a „EDUCATE Agenda a környezettudatos oktatásért” elvein alapulva a 3. Munkacsomag kezdeti eredményei a szakmai igények összehasonlítását, a környezettudatosság szempontjából legjobb oktatási gyakorlat meghatározását, az oktatási tudományos tudástár vizsgálatát és a környezettudatos tervezési szemlélet műszaki tudásának rendszerezését tartalmazzák.

Fenti cél elérése érdekében partnereink elemezték a 2. Munkacsomag során beérkezett, építészirodák által kitöltött Felmérési adatlapokat, hogy a környezettudatos tervezési szemlélet jegyében határozzák meg az akadályokat, lehetőségeket, piaci elvárásokat és igényeket. Ezzel egyidejűleg alaposan megvizsgálták a korábban rögzített építészeti tanterveket is, hogy a legjobb modellek és módszertanok tapasztalatait (ideértve a tantervi szerkezeteket, követelmények teljesítését, értékelési

módszereket, stb.) a kifejlesztésre váró pedagógiai keretbe beépíthessék. Ugyanakkor pedagógus és számítástechnikai szakemberekkel együttműködésben partnereink áttekintették az oktatás új tudományos módszereit, és feltárták az inter, intra és multidiszciplinális lehetőségeket a tudományos és műszaki területek közötti tudásáramlás elősegítése érdekében, úgy mint e-learning eszközök, interaktív tanítás, stb.

A kapott eredményeket azon speciális elvek, alkalmazási példák és környezettudatos tervezési eszközök összehasonlító rendszerezésével egészítették ki, melyeket az építészeti tantervben bevezetni kívánnak. Ezenkívül meghatározták az oktatásnak azt a szintjét, ahol ezen tartalmak integrálása megvalósítható.

Ezt a rendszerezést most egy átfogó Tudásbázis létrehozásához használják fel, amit a projekt pedagógiai fejletéseiben lehet majd alkalmazni, valamint ingyenes online forrásként nyilvánosan elérhető lesz az EDUCATE honlapon.

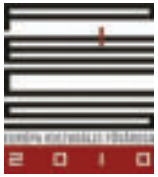
A Tudásbázis minél szélesebb körű elterjesztése érdekében honlapunkat felfrissítettük és felhasználóbarátabbá tettük.

A fent leírt tevékenységek eredményeként kialakuló pedagógiai keretet a partnerek egy júliusban, Londonban tartandó Technikai workshop keretében mutatják be, majd ezután azt az EDUCATE honlapon is megjelentetjük.

Ha további információra kíváncsi az EDUCATE-val kapcsolatban, kérjük, keresse fel a projekt honlapját: <http://www.educate-sustainability.eu>

Dél-Dunántúli Építész Kamara

Dél-Dunántúli Építész Kamara tematikus építészeti és művészeti programsorozata 2010-ben:

TÉMa-2010 WWW.EK2010.HU

Az Építész Közlöny minden megjelenése során lehetőséget biztosít a Dél-Dunántúli Építész Kamara (DDÉK) **ÉPÍTÉSZET ÉS KONTEXTUS (ÉK)** címet viselő programjainak és céljainak bemutatására. Ezúttal a múltkori számból terjedelmi okok miatt kimarad programokra fogjuk felhívni a figyelmet.

A DDÉK által 2010-ben szervezett programsorozat nem más, mint egy kísérlet, amely azt kutatja, hogyan lehet ma építészeiről beszélni a városi nyilvánosság előtt. Ezért az **ÉK** csak olyan témákkal foglalkozik 2010-ben, melyek rendelkeznek helyi aktualitással. A programok érintettségük által kívánják megszólítani a helyi közönséget. Annak érdekében, hogy közérthetőbb legyen az építészeiről beszélni, szó esik majd városról, nyilvánosságról, köztérről, művészetről, művészetpolitikáról és városfejlesztésről is.

Másrészről a DDÉK által szervezett programok a nyilvánosságteremtés lehetőségeit keresik. Reméljük, a „kísérlet” során majd kiderül, hogy a kortárs építészeti eredmények rendezvényeken történő bemutatása alkalmas-e arra, hogy közérthető módon megszólítsa a város bármely polgárát, aki egyébként érdeklődéssel fordul a kultúra más területei fele. Ezért a programok során feldolgozott tematikák nem csak a szakmai diskurzusok sarokpontjait szeretnék megjeleníteni, de nagy hangsúlyt kapnak majd a közérthetőség kérdései vagy az aktuális társadalmi/közösségi kérdések is.

Ugyanakkor a Kamara szeretné látni, hogy a kulturális és művészeti programok szervezésével mennyiben élénkíthető az építészet szakmai közléte Pécsen. Az ÉK programjainak központi helyszíne a Csontváry Múzeum földszintje lesz, amely a korábban az elhíresült Dante Kávézónak adott helyet.

AZ ÉK PROGRAMJAI

I „12 ÉV / DÉL-DUNÁNTÚL ÉPÍTÉSZE A 21. SZÁZAD ELEJÉN”

„12 év / Dél-Dunántúl építésze a 21. század elején” címmel Somogy, Tolna és Baranya megye elmúlt

tizenegynéhány évének építészetét bemutató kiállítás kerül megrendezésre **szeptember 18. és október 24. között a Csontváry Múzeum földszinti tereiben**. A kiállítás átfogó képet kíván alkotni a régió építészetéről és igyekszik majdnem minden beérkezett tervet be-

mutatni. Így a kamarai tagság részéről régóta fennálló igényt elégíti ki ezzel.

Az anyag összegyűjtése három kiemelt célt szolgál:

- a) a gyűjtés és bemutatás
- b) az elmúlt időszak építészetének válogatásában érzékelhetővé tenni a korra jellemző **értékelődások és minőségi változások** tendenciáit – ezért egy háromtagú zsűri a jellegzetes összefüggések kiemelésével válogatást készít az összegyűjt anyagából, amely külön hangsúllyal fog a kiállításon megjelenni. A válogatást végző zsűri tagjai: Somogyi Krisztina szakpublicista, Balázs Mihály építész, és Gerle János építész, szakpublicista.
- c) A bemutatott anyag segítségével és múzeumpedagógiai eszközök alkalmazásával szeretnénk a város közönsége számára saját közvetlen környezetének építészeti eredményeit érthetőbbé tenni.

A volt Dante Kávézó termeiben megrendezésre kerülő kiállításhoz kiegészítő események kapcsolódnak és kiadvány készül az anyagból. A kiállítás ideje alatt a helyszínen rendezik az Építészet Napja országos rendezvényeit: itt kerül sor 2010-ben a Diploma és a Pro Architectura-Díj átadására.

I TÉRÉPÍTÉS EURÓPÁBAN

Az Építészet és Kontextus rendezvénysorozat bevezető eseményére május 22-én került sor, amikor megnyílt a Velencei Egyetem Urbanisztika Tanszéke által összeállított 60 európai kortárs térátalakítást bemutató kiállítás **„TÉRÉPÍTÉS EURÓPÁBAN”** címen a **Csontváry Múzeum épületének földszintjén**. A kiállítás anyaga felért egy európai körutazással, ahol a kortárs térátalakításokat befolyásoló szempontrendszerrel ismerkedhettük meg, és portugál, andalúziai, holland, görög, magyar vagy norvég köztér átalakításával találkozhatunk. A kiállítás számos olyan referenciát mutatott meg, amely segíthet az éppen most befejeződött és ellentmondásos végeredménnyel zárult pécsi köztér-program értékelésében.

I VÁROS-TÉR-KULTÚRA

Néhány évvel azután, hogy Pécs város vezetése a kulturális teljesítmények kiaknázásában jelölte meg a város jövőjét megalapozó fejlesztések irányát, a **Város-Tér-Kultúra** címet viselő konferencia a kulturális városfejlesztés európai tapasztalatait kívánja körüljárni. A felteszi a kérdést, hogy valóban alternatívát kínálnak-e a kulturális beruházások a közép-európai városok kríziseinek megoldására. A konferencia az építészet, a társadalomtudományos kutatások és a városmenedzsment kérdései kapcsán keresi a válaszokat. A kétnapos tudományos eseményen különböző szakterületek világhíres sztárjainak előadásait hallgathatjuk meg – köztük több világhíres építész is.

I ÉPÍTÉSZET / KRITIKA / (ÚJ)MÉDIA

Építészet/kritika/(új)média – *Építészeti folyóiratok és szakírók munkakonferenciája* az építészeti nyilvánosság szerveződésének kérdéseit kívánja értelmezni. Ezzel szinte már 20 éve hiányzó reflexiók pótlására tesz kísérlete. A rendezvény több célt tűz ki önmaga elé – egyrészt törekszik arra, hogy az utóbbi időben megsokszorozódott „építészeti kritikát” elhelyezze a nyilvánosságban már régebb óta jelenlévő **kritika** (főként irodalmi és képzőművészeti, stb.) **műfaji** keretei között.

A rendezvény középpontjában az **új média** területe áll: az építészeti kritika legérdekesebb vonása ugyanis abban rejlik, hogy meglehetősen gyorsan és sikeresen használta ki az új médiumok (blogok, portálok, fórumok, különböző web 2-es alkalmazások) által kínált lehetőségeket. Ugyanakkor jelenleg meglehetősen kevés ismerettel rendelkezünk az új médiát kreatívan felhasználó kritikai módszerek jellegzetességeiről, a print médiumokkal szembeni eltérő feltételrendszeréről, új témákat és tárgyalásmódokat kialakító sajátosságairól.

Egy harmadik fontos témát jelent konkrétan a pécsi EKF-program által felvetett építészeti, urbanisztikai problémák kritikai tárgyalása és értelmezése. A projekt körül szinte létrejött pillanatától egy meglehetősen erőteljes

kritikai közeg alakult ki, amely különböző szempontú vizsgálata – afféle esettanulmányként – jól mutathatja az építészeti kritika lehetőségeit és egyben határait is.

I „VICTOR VASARELY – NEMZETKÖZI KÖZTÉRI MŰVÉSZETI PÁLYÁZAT”

és

I „BREUER PÉCSETT/ODA-VISSZA” CÍMET VISELŐ NEMZETKÖZI MŰVÉSZETI PÁLYÁZAT

Az **Építészet és Kontextus** keretében zajló programok közül a legnagyobb vállalkozás a **Breuer Marcell és Victor Vasarely nevéhez fűződő köztéri művészeti pályázatok** lebonyolítása. Ezek a pályázatok olyan léptékű és jelentőségű köztéri műalkotásokat kívánnak létrehozni Pécsen, melyekhez hasonló nem született az elmúlt évtizedekben a városban. Az Építész Kamara részéről talán határátlépésnek tűnhet a műalkotások létrehozását szolgáló pályázatok lebonyolítása, de ezúttal a közterületek problémáinak értelmezése vezetett olyan megoldások kereséséhez, amelyek a kortárs művészeti gyakorlatokra irányították a figyelmet. A pályázatok legfontosabb célja az, hogy a köztéri művészet aktuális kérdéseire túl urbanisztikai, városépítészeti vagy szociális kérdésekre is válaszokat kereső kortárs alkotások szülessenek. Ezen túl kiemelt cél az is, hogy a munkák nemzetközi szinten zajló pályázat keretében jöjjenek létre. Ennek megfelelően a **Vasarely pályázat** egész Európa területén meghirdetésre került, művészeti koncepcióját Hector Solari (Németország) médiaművész készítette.

Victor Vasarely

A **Breuer Marcellnek** emléket állító pályázat meghívó-
sos rendszerben zajlik, és két külföldi művész vesz benne
részt – kurátora: Mélyi József.

A meghívott művészek: Csákány István (Magyarország),
Gyenis Tibor (Magyarország), Lakner Antal (Magyaror-
szág), Várnai Gyula (Magyarország), Georg Winter (Né-
metország), Andreas Fogarasi (Ausztria). Mindkét pályá-
zat városimázs-építő szerepet is vállal, és igyekeznek elérni,
hogy a pécsi pályázatok nemzetközi érdeklődést keltsen-
ek Európában.

I „EL – A/WAY” elszármazó építészek ma Pécsről indult építész kiállítás

A Janus Pannonius Mú-
zeum által 2010-ben meg-
valósítandó BAUHAUS ki-
állítás anyagában többek
között számos pécsi szár-
mazású művész munkáival
is találkozhatunk majd. Az
„EL” program párhuzamos-
ságot keres a BAUHAUS és
a jelen időskija között, az-
zal hogy felerősíti a 2010-es BAUHAUS kiállítás egyik
legfontosabb Pécsről szóló üzenetét: történetesen azt,
hogy a művészeti modernizmus alapjait megteremtő
mesterek egy jelentős csoportja Pécsről, illetve Pécs kör-
nyékéről származott el. A 80 évvel ezelőtti és a mai idő-
síkokban közösnek látszik, hogy a tehetség érvényre ju-
tásához – olykor a világhírhöz – a várost el kellett, el kell
hagyni. Eközben a kiállítás megismerteti azokat a ma is

Breuer Marcel

élő és alkotó építészeket, akik Pécsről mentek el, és szak-
májuk kiemelkedő alakjaivá váltak napjainkban.

Így a program személyesebbé kívánja tenni a pécsiek
számára a BAUHAUS kiállítást, és szembesíteni szeretné
a város közösségét a kollektív jövőképet érintő kérdések-
kel. A kiállítás a kulturális kötődés, az érvényesülés, a
mobilitás kérdéseit kívánja előtérbe helyezni egy totál-
isan globalizálódó világ keretei között.

A Belsőépítészeti Tagozat előzetes tájékoztatója

A MÉK Belsőépítészeti Tagozata ez évben is pályázatot
nyújtott be az NKA-hoz, annak érdekében, hogy a sike-
res Szakrális terek építészete, belsőépítészete tárgyú
konferenciasorozatát folytassa. A pályázatunk eredmé-
nyes volt, így előzetesen tájékoztatjuk az érdeklődőket,
hogy az idei konferencia milyen programokkal és idő-
pontban hívja az érdeklődőket:

A KONFERENCIA:

*Szakrális terek építészete, belsőépítészete 4. –
„Terek, tárgyak, anyagok”*

IDŐPONT: 2010. szeptember 28–29. (kedd, szerda)

PROGRAMTERVEZET

Első nap: előadások

Helyszín: Sapientia Szerzetesi és Hittudományi Főiskola
Budapest V., Piarista köz 1.

Szervezés alatti előadások:

- Petrás Mária, iparművész: archaikus imák és tárgyak
- Szilárdfi Zoltán: Agnus Dei ábrázolások a népi tárgya-
kon)
- Lovay Zsuzsa, főmúzeológus, Néprajzi Múzeum: faka-
zettás festett mennyezetek
- Holnapy Dénes Márton: A tér szakralitása
- Lőrincz Zoltán: Kőszeg

– Tatai Mária, építész: A kereszt a kortárs templomépíté-
szetben.

Ebéd

– Sajtos Gábor építész: Ferences Kápolna a gyermektá-
borban

– Kruppa Gábor építész: Az újjalotai templom tárgyai

– Dragonits Márta belsőépítész: Szentélyek ma

– Simonffy Márta, a MKISZ elnöke: szakrális tárgyak a
képzőművészetben

– Szakrális tárgyak az iparművészetben

– Rainer Péter építész: Nyugat-galíciai tóráim szakrális
emlékei

Második nap: helyszínek megtekintése

Helyszín: Esztergom – buszkirándulás

Programok:

- résztvevők fogadása, gyülekezés
 - Bazilika, az építés története
 - Szent Anna-templom
 - Dzsámiépítészlet Esztergomban (Horváth István)
- Ebéd: Szent Adalbert Központ
- Keresztény Múzeum (Kontsek Ildikó művészettörténész)
 - A Hild által tervezett Bibliotheka (Czékli Béla igazgató)
 - Kékkő – várkápolna

O. Ecker Judit tagozatvezető

„Az építészet tere” – Pollack Mihály téri hallgatói ötletpályázat a MÉSZ szervezésében

Mitől válik élővé egy városi tér? Hogyan lehetne kis lépésekben átalakítani a közterekről alkotott felfogásunkat? Milyen módon lehetne újradefiniálni a köztér fogalmát? Ezekre s ehhez hasonló kérdésekre keresi a választ a MÉSZ által életre hívott hallgatói ötletpályázat, amely a VIII. kerület patinás kulturális intézményekkel határolt, ám mégis halott városi terét, a Pollack Mihály teret mint az „építészet tere” szeretné újragondolni.

A MÉSZ kezdeményezésére összefogtak a Pollack Mihály téri kulturális intézmények, hogy kísérletet tegyenek a Tér bevonására a városi vérkeringésbe, s ennek első lépéseként a MÉSZ hallgatói ötletpályázatot hirdetett, melynek kiállítását természetesen a Pollack téren rendezte meg. Mind a tervpályázat, mind pedig a Téren rendezett kiállítás egyértelmű gesztusként értelmezhető a városi köztér, így a Pollack Mihály tér megújítására is.

Az országosan meghirdetett pályázatra nagy igény mutatkozott a hallgatók körében, ezért összességében eredményesnek ítéli a MÉSZ a pályázat kiírását, s a belőle készült kiállítást is, amelyet a Krause cég által biztosított építési állványokon lehetett megtekinteni 2010. május 10. és 28. között a Pollack Mihály téren. A Pollack Piknik Party néven megrendezésre került díjátadás és eseménysorozat részletes beszámolóját, valamint a nyertes pályaművek ismertetését a következő lapszámban közöljük.

A zsűri tagjai voltak:

Kálmán Ernő

Magyar Építőművészek Szövetsége, elnök

Skardelli György

KÖZTI

Kardos Erdődy Zsolt

A Palotanegyed Részönkormányzat elnöke

Borsay Attila

MCXVI Építészműterem

Steffler István

Garten Studio

Szegő György

Régi-új Magyar Építőművészet

Fábián László

Mérték Stúdió

Tóth Balázs

Wienerberger Téglaiipari Zrt.

Gyarmati István,

Magyar Rádió Nyrt., alelnöki tanácsadó

Kovács Kornél

Graphisoft R&D Zrt.

Alföldi György

Rév8 Zrt.

Tibor Tamás

Európa Belvárosa Program, projektmenedzser

MÉSZ könyvtár

Nyitva tartás:

hétfőn és pénteken 10–12 óráig,
kedden és csütörtökön 14–16 óráig,

Új könyvek:

BALÁZS Attila–Dr. POZSGAY Lajos:

Nádtetőkészítés – a szerzők ajándéka;

BATÁR Attila: Az emberi tér.

Válogatott tanulmányok – a TERC Kft. ajándéka;

KOTSIS Iván: Életrajzom – a HAP Tervezőiroda Kft. ajándéka

Posztumusz Ybl Miklós-díj 2010 – a HAP Tervezőiroda Kft. ajándéka;

Mustra 2009 – A Magyar Építész Kamara ajándéka;

Országos Településrendezési és Építési Követelmények 2008 – az ÉTK Kft. ajándéka.

KÖSZÖNET AZ AJÁNDÉKOZÓKNAK.

Szeretettel várjuk régi és új könyvtárlátogatóinkat a fenti időpontokban.

SZÉP-MŰ

A réginek az újjal arányos összeházasítása a dolog bölcsészete.
Gr. Széchenyi István

2010. április 27-én a Kortárs Építészeti Központ (KÉK) hívott meg a Szépművészeti Múzeum (SZÉP-MŰ) barokk termébe. A téma izgalmasnak ígért; bővítsük-e a múzeumot és ha igen, mi módon?

Meghívott vendégek voltak:

Baán László	a SZÉP-MŰ igazgatója
Barkóczy István	muzeológus, művészettörténész
György Péter	esztéta, médiakritikus, egyetemi docens
Karácsony Tamás	YBL-díjas építész, a múzeumbővítés tervezője
Székely Miklós	művészettörténész, a CentrArt elnöke

Szemerey Samu moderátor remek felvezetéssel, képi alátámasztással indította a pódiumbeszélgetést. Képekkel is bizonyította, hogy az ország (talán) első számú szakrális tere – a Hősök tere hogyan és hányszor alakult át, valamint azt is, hogyan alakultak át Európa jelentős múzeumai, milyenek épülnek ma. Bár a válogatás csak töredéke volt a ténylegesnek, mégis világosan és egyértelműen mutatta a múzeumok átépítésének (és igényének) trendjét.

Néhány kimaradt példa: Amszterdam – Rijks Múzeum; Berlin – Pergamon Múzeum; Drezda – Hadtörténeti Múzeum; Berlin – Történeti Múzeum; London – British Múzeum; New York – Metropolitan Múzeum; Alexandria – Történeti Múzeum; Brüsszel – Szépművészeti Múzeum. Ezek után döbbenet volt hallani azt az irritáló kérdést, hogy a „Szépművészeti pályázata is hasonló volt a Nemzeti Színház pályázatához?” A kérdés ugyanis bizonyítja a tények ismeretének teljes hiányát, vagy a rosszindulatot, amely tudatosan összemossa a fehéret a feketével, szép maszatos szürkét alakítva mindkettőből. A két pályázat ugyanis a két ellentétes véglet.

A Szépművészeti pályázata egy zárt, direkt megbízásos folyamat megállítása volt, ill. kinyitása a verseny felé. A Nemzeti pedig egy nyitott pályázatú rendszer utolsó elemeként, annak bezárása volt – becsapva mindenkit –, átalakítva direkt megbízássá. Ráadásul úgy, hogy a szereplők (kormánybiztostól tervezőig és a kamara elnökségig) egytől egyik tudatában voltak annak, hogy amit tesznek, a „moral insanity” kategóriába tartozik. Az építés szakmát pedig ezzel az utóbbi évtizedek legmélyebb szintjére sodorták 2000-ben.

A kérdésre nem jött válasz. A főigazgató úr és a tervező a SZÉP-MŰ tervezési fázisait korrekten ismertette. A Nemzeti pályázata meg talán már senkit nem érdekelt. Vagy talán mégis?

György Péter esztéta érezhette, ha ez lesz a vitatéma, akkor az egész este tévútra megy és semmi értelme nem lesz. Zavaros bevezető mondatai után jókat rúgott az építészekbe. A rúgások mégsem fájtak mert „semi-contact” típusúak voltak – tudatosan. Folytatta is, hogy ma

ne legyen „full-contact” rúgás, ne az építészet és hatalom viszonyáról társalognunk, mert akkor átül a másik oldalra. György Péter nagyon helyesen jó mederbe terelte a beszélgetést, így a fő téma a „MÚZEUM” lett. Bár levezetése nem mérhető matematikai mércével, a végeredmény kristálytisztá lett és tökéletesre sikerült. Állítása szerint a „Múzeum nem más, mint a történeti idő metaforája, azaz a hozzányulás helye”. A múzeumot tehát állandóan „építeni kell”. Talán egyszerűbb lett volna mindezt azzal magyarázni és bizonyítani, hogy a világ műtárgyai nem azért készültek, hogy múzeumba kerüljenek. Ha pedig múzeumba zártuk őket, akkor a foglalatnak állandóan változnia, alkalmazkodnia kell a változó gyűjteményekhez. Mindemellett biztosítani kell, hogy a kincsek ne csak műkincsek legyenek, hanem mindenki számára látható – érezhető közkinccsek is. Sőt!

A múzeumok száz év magánya – bezártsága is átalakult, megindult a tömeges méretű – időszaki – műkincsvándorlás, ami robbanásszerű változást hozott a múzeumok életébe. Mindez teljes paradigmaváltást is igényelt a múzeumok tervezésében, építésében, működtetésében és átépítésében. Sajnos hazánkban jószerevével csak a SZÉP-MŰ törte meg a csendet, és a lehetőségeihez képest csodálatos eredményt produkált.

A vitában részt vevő művészettörténészek véleményét tiszteletben tartom. Van mit tenni a jelenlegi falakon belül is. Mégis furcsa, hogy ennyire szemben állnak a múzeumátépítések világtrendjével. Már most aggódnak azért, hátha a közeljövőben megszakad a nagy nemzetközi tárlatok sora, és itt marad üresen a sok értelmetlen fejlesztés-bővítés. Na ettől még nagyon messze vagyunk, ha egyáltalán bekövetkezik.

A KÉK által szervezett Tálaló c. vitaest végül is kiválóan sikerült és méltó volt a hely szelleméhez. Engem legalább is megerősített abbéli hitemben, hogy a lebonyolítás, a körülményekhez képest jó, szabályos és igazságos volt. Az eredmény pedig kiváló, igazolva Széchenyi mottóját. Sajnáltnám, ha ennyi fölösleges szellemi energia bevetésével a pályázati eredmény megváltozna. Tény, hogy minden erőfeszítés ellenére a tervezést és pályázatot megelőzően még az építész szakma képviselői sem voltak megfelelő információk birtokában. Sőt, állíthatom, hogy a vitaest résztvevői is nagyon hiányos és felszínes ismeretekkel rendelkeztek. Nagy tanulság, hogy a jelentősebb közberuházások előkészítését a teljes nyilvánosság bevonásával és tájékoztatásával kell indítani.

A közberuházások eljárásának lebonyolítása kicsit sem hasonlít egymásra. Mindegyik más és más. A pályázatú nagy energia, de megéri. Vessük csak össze a SZÉP-MŰ tervezését a Nemzeti Múzeum most folyó nyílt nemzetközi tervpályázatával. Most mindenki indulhat és bizonyíthat. Talán utána nem lesz ennyi fanyalgás.

Eltér István építész

Új dimenziók a tetőtérbeépítésben

– egy kiállítás kapcsán, mely 2010. február 18-án nyílt meg egy Andrassy úti szerkezetkész tetőtérben

A kiállítás rendhagyó volt. Bemutatkozott egy fiatal doktoranduszokból álló építész csapat a Budapesti Műszaki Egyetem Építész Karról egy pályázati anyaggal. A tárlatot Balogh Balázs DLA építész, tanszékvezető nyitotta meg, a szervezést a Thurzó Építész Galéria vállalta, a szükséges demonstrációs anyagot a LOFTSTAR Magyarország Kft. és a tetőtér tulajdonosa, az Andrassy út 7. Ingatlanfejlesztő Kft. biztosította.

A résztvevők a belvárosi tetőterek beépítésének különböző variánsait láthatták. A tervezők által megálmodott ötletek szinte mindegyike hatalmas méretű függőleges és vízszintes, illetve ferde üveg térelhatároló felületekkel akarja biztosítani a fényt, benapozást, a közvetlen kapcsolatot a tetőterekkel, teraszokkal; ezáltal a tetőtéri lakások non plusz ultráját: az elképesztő kilátást, melyhez a tér és fényélmény már csak ajándék.

A megvalósíthatósághoz maga a kiállítótér (tervező: I. g. Thurzó Építésziroda) kíván kézzelfogható ötleteket adni oly módon, hogy bemutató a magyar piacon eddig nem ismert elektromos működtetésű tolóablakokat. Az ablakokat ki lehet próbálni, a beépítés, rögzítés módját, de az eltakarás módját is meg lehet nézni. Az osztrák gyártó bemutatta egyben az újonnan kifejlesztett ablakait, melyek a www.loftstar.hu honlapon megtekinthetők.

A luxus kivitelű nyílászárók kivétel nélkül motorikus meghajtásúak, megfelelnek a legszigorúbb uniós előírásoknak. A tökéletes komfortérzés megteremtését biztosítják a különféle opcionális felszerelések: távvezérlés, árnyékoló, biztonsági redőny, eső-, szél- és fényérzékelő szenzorok. Típustól függően vízszintes, illetve függőleges elcsúszással/nyithatósággal. A konstrukció nagy előnye, hogy utólag is beépíthető bármilyen tetőfedés esetében. A szerkezet hőhidmentes ALU profil, maximum 42 mm vastag hőszigetelő üvegezéssel látható el. Az ablakok tökéletesen szél- és esőbiztosak.

Jelen esetben térdfal ablakként az alsó elem a mellvéd szerepét látja el. Ott az üveg törhetetlen. A tetőfelülete-

ket kívülről az elegáns nagy ablakok nem aprózzák fel. A felcsúsztatott ablakpozíció ténylegesen a terasz élményét sugallja. Idézzük az építetőt:

„A társaságom tulajdonában lévő Andrassy út 7. sz. műemlék épület tetőtérének beépítése régóta a terveim között szerepelt, melynek szerkezetkész kivitelezése a Thurzó Építész Iroda tervei alapján megvalósult. A tervezés és a kivitelezés a Műemlék Hivatal által támasztott követelményeknek megfelelően zajlott, és a tetőtérben elhelyezésre kerülő szokásos nyílászárók helyett olyan megoldást találtam és választottam, amelyet eddig Magyarországon egyetlenegy gyártó cég sem biztosított. Egyedi méretekkkel rendelkező, elektromosan nyitható – vagyis nem a térbe benyúló – nyílászárókat építettem be, mely a tér-, és fényélményt, illetve a kilátást a Bazilikára, az Andrassy útra olyannyira kiszélesítette, bővítette, melyet még sehol sem tapasztaltam.”

Az eddig gyártott legnagyobb hármass szerkezetű ablak 2,40 x 5,70 méteres. Gyakorlatilag két szintet lehet így bevilágítani. Az így nyert élmény önmagáért beszél; mindehhez a RAL színskála porszórt technológiával. Garancia az EU-előírásoknak megfelelően.

Az Andrassy út 7. szám alatti 7 db ablak beépítése autódaruval kb. 4 órát vett igénybe. A szükséges szervizt az osztrák, illetve a magyar LOFTSTAR képviselő biztosítja. A kiállítótér a hét munkanapjain telefonon történő egyeztetés után, illetve minden csütörtökön du. 4–6-ig megtekinthető: 06 (20) 554-8010.

*Thurzó g. István
építész/galéria vezető*

Kalocsai István

2010 áprilisában, 84 éves korában Nyíregyházán elhunyt Kalocsai István az építés, feltaláló, kutató mérnök. Az a Rubik Ernő-féle gondolkodó, aki az építészet integráló tudásanyagával a természettudományok felé is elkalandozott, és az építészet térképző, funkcionális megjelenítésén túl a hogyanra is válaszokat keresett. Az ötvenes évek végén-hatvanas évek elején Nyíregyháza főmérnöke volt, majd az Északterv irodavezetője Miskolcon. 1972-től 1980-ig a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Tervező Vállalat, a Nyírterv Igazgatója. Azután a SZÁÉV fejlesztési osztályvezetőjeként dolgozott nyugdíjazásáig.

Megszállott ember volt, örökké valamilyen újtáson, találmányon gondolkodott, ha az építészeti feladatok során szembe került valamilyen problémával, kereste annak praktikus megoldását, szívós kitaró munkával. Városi főmérnökként a Békeház, Irodaház megvalósítása körül bábáskodott, az Arany János utca első épületeivel az állomásról induló városi sugárút gondolatát indította útjára. Az Alpár Ignác tervezte elavult városi színház mozivá vált ekkorra. Az életveszélyes épületet sikerült kamaraszínházzá minősíteni, befogadó teátrummá átalakítani, a lebontás helyett. 1960-ban az Építéstudományi Egyesület alapító elnöke volt városunkban. Előadásokat szervezett és tanulmányutakat, hogy a megye mérnökei lépést tudjanak tartani a műszaki haladással, nemzetközi trendekkel. Ahogy az lenni szokott, az újtó ember sok vezető számára problematikus. A várostól Miskolcra került a Tervező irodába. Itt a nehézipar fellegetvára nagyszabású épületeinek tervei futószalagon készültek. A csúszó zsaluzatos toronyházak, és ipari épületek kivitelezésének egyszerűsítésére születtek első újtásai, a függőleges falzsaluval együtt készülő földmészalu technológiájára, amely visszabillentve megoldja a vízszintes térelhatárolást. A tornyok építése is mindig foglalkoztatta. A Kékesi Adótorony pályázatán díjat nyert tervével.

A Nyírterv igazgatójaként vezényelte és koordinálta a hetvenes években a Nyíregyháza és a megye lakó-, köz-, és ipari épületeinek tervezését. Ő tette alkalmassá a irodát a településtervek készítésére, melyet ő személyesen is ambicionált. Vezetésével egy irodai team díjat nyert az Örökösöld lakótelep tervpályázatán. Már ekkor is kutatásokat folytatott a panoráma fényképezés területén. Az építészet az utcaképek, terek, városi szövetek bemutatásához és felméréséhez gyakran használ fényképeket. Szükség van erre az illeszkedések bemutatásához, csatlakozások megtervezéséhez. Olyan objektív tökéletesítésén fáradozott, amelyik 360 fokos panorámaképek készítésére alkalmas. A szabolcsi földvár rekonstrukciójára készített terveket, ahol a vezéri sátorban az ő speciális diavetítője segítségével a Feszty-körkép, a Magyarok bejövetele lett volna látható.

A Ferihegyi Repülőtér II. Terminál tervpályázatára is készített terveket, amelyben nem lehetett szó arról, hogy a gépek az előcsarnokhoz gurulnak és zárt átjáró folyosón lehet beszállni, mint Londonban. Ezért ő egy olyan emelőbusz tervével lépett elő, amelyik az előcsarnokból a géphez viszi az utasokat és lépcső nélkül felemeli a gép bejárati ajtajáig őket a zárt kabinban. Az Ikarusz buszok konstruktőrével, Finta Lászlóval egyeztetve készített használható műszaki megoldást. A kor jellegzetes építményei voltak a települési vízművek hidroglobuszai, amelyek az acélcső lábuk tetején ülő alumíniumburkolatú gömbbel hirdették a falvak komfortját, néha kábelekkel kihorgonyozva

is. Szállításuk és felállításuk komoly műszaki problémát jelentett. Az ő találmánya a saját lábán felemelhető hidrokristály volt, amely elemekből a helyszínen összeszerelhető és különösebb technika nélkül a magasba emelhető.

Alapos volt és mindenre figyelő. Határidőnaplójában négyszínű golyóstollával bejegyezve fontossági sorrendben sorakoztak a teendők, problémák, és a jó megoldás felé terelte őket fáradhatatlanul. Aki vele dolgozott, annak sem volt megállás. A lakótelepi garázshiány a hetvenes-nyolcvanas években már komoly problémát jelentett. A zöldterület rovására nem engedtek gépkocsi-tárolókat építeni. Térszint alatti garázsok kaptak csak engedélyt. Kalocsai István ezek gazdaságos műszaki megoldására fejlesztette ki a sörtebetonból készülő garázsterveit, amelynek acélhulladékból, rugókból készülő vasbeton szerkezete alkalmas volt a földnyomások felvételére az oldalfalon és a tetőn egyaránt. Nyíregyházán a Garibaldi utcában és az Árok utca mentén ma is állnak ezek a zöldtetős gépkocsitárolók.

Amikor a Varsói Szerződés önvédelmi koncepciója óvóhelyek építését rendelte el egyes nagyvárosoknak, elérte a Honvédelmi Minisztériumban, hogy szabadalma mint kettős rendeltetésű garázs, óvóhelyként épüljön meg a szükséges teherbírással és biztonsági berendezésekkel. Debrecen több lakótelepén épültek ilyen föld alatti garázstelepek. Mégis a legismertebb találmánya a kobjektív, amely egy olyan prizmakorong, amelyiknek tubusa bármelyik fényképezőgépre felszerelhető és 360 fokos körfényképezésre alkalmas, amelynek vertikális magassága is állítható úgy, hogy maga a fényképező is rajta lehet a képen. A Kepiskóp nevű találmánya, a kobjektív alkalmazása, amelynek kezdőbetűje szintén a feltaláló nevére utal – egy olyan készülék, amelybe ha egy gyűrűket teszünk és körbeforgatjuk, az az érzésünk támad, mintha a fényképezés helyszínén tengelyünk körül megfordulva szemlélődnénk.

Az 1996-ban Budapesten megrendezni tervezett Expó keleti régiót képviselő, Bán Ferenc tervezte pavilonjában, az ő szabadalmával szerették volna bemutatni a keleti megyék építészetét, kultúráját. De a kiállítás, mint tudjuk, elmaradt. Munkásságát az Építéstudományi Egyesület 2002-ben Alpár Ignác-éremmel tüntette ki, 2003-ban a MTESZ megyei szervezete Kabai János-díjjal, 2006-ban a város Inczédi György-életmű díjjal. Legutóbbi nyilvános szakmai szereplése a Sanghaji Világkiállítás magyar pavilonjának tervpályázata bemutatásán volt 2008-ban, ahol a zsűrivel perelt, amelyik jó magyar szokás szerint megint nem a kiírás szellemében döntött: terve és készüléke bemutatása helyett a gömböc nevezetű gyermekjátéknak bejegyzett találmánnyal „keljfeljancsival” reprezentálja a magyar tudományt. Hosszú és tartalmas élete efféle küzdelmekkel volt tele. Gyermekei nem voltak, munkájának szentelte életét, nyugtalan, örökké újat kereső szelleme kialudt ez év áprilisában. Találmányai ellenére szegény emberként halt meg, de ez a közép-európai magyar sors, itt élve Nyíregyházán. Sokan teniszpartnerei közül utánozhatatlan fonákjaira emlékeznek majd, amelyet még nyolcvanon felül is nagyszerűen kivitelezett, de nekünk építészeknek a kitartás, az alaposág, a soha meg nem hátrálás, és mindig újra törekvés példája marad.

Kalocsai István, kedves kollégánk nyugodj békében, emléked megőrizzuk fejünk kepiskópjában. Szemléld mostoha vidékünk körpanorámáját égi magasságból, és bocsáss meg a téged sokszor meg nem értő szüklátókörűségnek.

Kulcsár Attila DLA

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Abony Város Önkormányzata

(2740 Abony, Kossuth tér 1.) pályázatot hirdet főépítési feladatok megbízási szerződés alapján történő ellátására.

A részletes kiírást lásd a Magyar Építész Kamara honlapján:

www.mek.hu.

A pályázattal kapcsolatban felvilágosítást nyújt: Romhányiné dr. Balogh Edit polgármester az 53/562-095 telefonszámon.

ÖTLETPÁLYÁZATI FELHÍVÁS

NYERGESÚJFALU VÁROS, ADY ENDRE MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR ÉS KÖRNYEZETE FELÚJÍTÁSA, ÁTALAKÍTÁSA

Kiíró: Nyergesújfalu Város Önkormányzata, 2536 Nyergesújfalu, Kossuth L. u. 104–106. A részletes kiírást lásd a Magyar Építész Kamara honlapján: www.mek.hu.

A kiírással kapcsolatos kérdések és válaszok:

A pályázók kérdéseket tehetnek fel 2010. június 10-ig az alábbi postai és elektronikus címre: Hatos Ágnes, Nyergesújfalu Város Polgármesteri Hivatala, 2536 Nyergesújfalu, Kossuth L. u. 104-106., ephatnyerges@vnet.hu

MEGHÍVÓ

Bodzán Antal építész szobrainak kiállítására „Árpád” Muzeális Gyűjtemény és Kiállítóhely 2300 Ráckeve, Kossuth L. u. 34.

2010. június 26. 16.00

A kiállítást megnyitja: Katona Katalin Ferenczy Noémi-díjas ötvösművész A kiállítás megtekinthető augusztus 30-ig, hétfő kivételével 9.00–17.00

Előzetes tájékoztatás, jegyezze elő!

XV. ORSZÁGOS FŐÉPÍTÉSZI KONFERENCIA
Paks–Györköny, 2010. augusztus 25–27.

„PÁR-BESZÉD AVAGY A KREATIVITÁS EREJE”
A kulturális alapú településfejlesztés

A KONFERENCIA HELYSZÍNEI:
GYÖRKÖNY pinchegey és PAKS Erzsébet Szálló

További információk:
<http://www.paks.hu>; <http://www.foepiteszek.hu>

Az Országos Főépítési Kollégium felhívása

a Főépítési Életmű Díj és Az Év Főépítésze Díj adományozásáról

Nagykanizsa megyei jogú város és az Országos Főépítési Kollégium 2000-ben megalapította AZ ÉV FŐÉPÍTÉSZE DÍJ-at, elismerve ezzel a főépítési tevékenységet, az önkormányzati, állami (területi) főépítések munkáját.

A díj első alkalommal a Nagykanizsán 2000 augusztusában megrendezett V. Országos Főépítési Konferencián került átadásra, majd a következő konferenciákon minden évben.

A díj odaítélésére írásbeli javaslat alapján kerül sor. Javaslatot bármely főépítész, önkormányzati és hivatali vezető, vagy bármely szakmai és önkormányzati szervezet, illetve szövetség tehet. A díjra olyan személy nem javasolható, aki az Alapító Okirat szerint részt vesz a díj odaítélésének véleményezésében. A javaslatok benyújtási határideje a Paks–Györkönyben 2010. augusztus 25–27. között megrendezésre kerülő XV. Országos Főépítési Konferencia időpontját és az OFK Elnöksége döntését figyelembe véve június 15.

Amennyiben a **FŐÉPÍTÉSZI ÉLETMŰ DÍJ** és **AZ ÉV FŐÉPÍTÉSZE DÍJ** adományozására javaslatot kíván tenni, kérem, hogy személyre szóló **javaslatát szöveges indoklással 2010. június 15-ig** juttassa el az Országos Főépítési Kollégium Titkárságára e-mailben és postai úton is (e-mail cím: alapitvanyi.titkarsag@gmail.com, postacím: 1364 Budapest, Pf.: 252).

A díj alapító okirata és a „Főépítési Életmű Díj”-ban és „Az Év Főépítésze Díj”-ban részesültek névsora a www.foepiteszek.hu honlapunkon a kollégium>főépítési díj menüpont alatt megtalálható.

Philipp Frigyes
az Országos Főépítési Kollégium elnöke

Keresem azt az építész kollégát, aki a **Szolnok, Mészáros utca 2.** szám alatti, feltehetően 1961–65 között épült irodaház (ma Új Néplap Irodaház) eredeti építészeti terveit készítette. Információt várok a +36-20-433-4734 számon, illetve a ds@dsepiestek.hu e-mail címen.
Dombi Alajos, É 01-4769

Tisztelt Kollégák!

Ezúton tájékoztatom tagtársaimat, hogy **Csombárd Hrsz: 1., Petőfi Sándor u. műemlék kastély-iroda épület** átalakítási terveit és a környezetében tervezett új létesítmények (étterem, konferenciaterem, szállásépület) engedélyezési tervet megelőző vázlatterveit elkészítettem, műemléki tervtanácson leegyeztettem, azonban e jogviszony pénzügyi és szerzői jogi szempontból lezáratlan.

A MÉK Etikai-Fegyelmi Szabályzatának vonatkozó 7.7. pontja alapján felhívom a kollégák figyelmét, hogy a fent megjelölt ingatlanra az ügy lezárásáig ne vállaljanak el tervezői megrendelést. Ellenkező esetben az érintett kolléga ellen kénytelenek lesznek etikai eljárást kezdeményezni.

*Sziklai Judit, a létesítmény felelős tervezője,
É 14-0125*

Tájékoztatom a MÉK és a MMK kamara tagjait, hogy a **9400 Sopron, Lóvér körút 74. szám,** 7023/2 hrsz. alatti telken lévő Hotel Maroni szálloda felújításának módosított engedélyezési és kiviteli terve tárgyában lezáratlan szerződés van, a megbízók részéről a részszámlák kifizetése nem történt meg. Kérem a Tisztelt Kollégákat, hogy a fenti ingatlan kapcsolatban, a kamarai Etikai-Fegyelmi Szabályzat értelmében, megbízást ne vállaljanak. Köszönettel:

Horváth Tibor, É 08 - 0378

Alulírott Dr. Turi György, Csorna Város (9300 Csorna, Szent István tér 22.) polgármestere tájékoztatom az érintetteket, hogy a **Csorna belterület 695 helyrajzi sz. Széchenyi István Általános Iskola „A-B-C” épületének felújítási-átalakítási, az épülethez tartozó udvarok, parkolóhelyek kiviteli terveire vonatkozó tervezési szerződést** 2010. április 16-i hatállyal írásban felmondtuk, tekintettel arra, hogy a tervező az általa írásban vállalt póthatáridőre (2010. február 26.) a megrendelői és tervellenőri észrevételek szerinti tervhibákat nem javította ki. A szerződés megszüntetését jogi és szerzi jogi szempontból rendezettnek tekintjük.

A fenti nyilatkozatunkat a Magyar Építész Kamara Etikai-Fegyelmi Szabályzatának 7. cím módosított 7.7.c.) pontja alapján tettük meg, a beruházás mielőbbi megvalósítása érdekében.
Csorna, 2010. május 11.

Dr. Turi György polgármester

Az Építész Közlöny 2010. februári számában kértük a kollégákat, hogy a **Rondo Hullámkartongyártó Kft.** üzembővítésének kiviteli tervezését a szerzői jogi kérdések lezárásáig ne vállalják. Értesítjük a tisztelt kollégákat, hogy a beruházó a jogi és anyagi problémákat rendezte, így az általunk jelzett akadály elhárult. Üdvözlettel:

Krámer Péter és Imre Kálmán

Az ÉPÍTÉSZ KÖZLÖNY 2010. áprilisi számában olyan valótlan tartalmú, illetve valós tényeket valótlanul megjelenítő és elferdítő közlés jelent meg, mely szerint Önkormányzatunk a „Jósa András Tömbkórház Projekt” kiviteli terveit önkényesen nem vette át, ismeretlen tervellenőri vélemény alapján a NYÍRTERV-PLUSZ Kft.-vel mint tervezővel fennállt Szerződést a tervszállítási határidő előtt felmondta. Az írás azt a hamis látszatot kelti, hogy az Önkormányzat kifizetetlen terveket használ fel a projekt megvalósítása során. A különböző tények hamis színben feltüntetése és a tények tendenciózus összezavarása jellemzi a megjelent írást, amely alkalmas az olvasók megtévesztésére, hamis következtetések levonására.

Önkormányzatunk mint megrendelő a valódi érdeksérelmet elszenvetett fél ebben az ügyben. Egy közbeszerzési eljárás lefolytatásának eredményeként az Önkormányzatunk jogelődje, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Jósa András Oktató Kórház mint megrendelő és a NYÍRTERV-PLUSZ Kft. mint tervező között Nyíregyházán,

2009. május 11. napján, a 12 385 077 826 Ft összköltségű, „Jósa András Tömbkórház Projekt” tervezési munkái (engedélyes terv, kiviteli terv, tervezői művezetés) tárgyban jött létre Tervezői szerződés (a továbbiakban: Szerződés) – nem pedig külön-külön egyes szakágakra terjedően.

Önkormányzatunk mindenben megfelelően járt el, amikor szerződést kötött a tervezővel, folyamatosan egyeztetett vele, segítette teljesítését, a későbbiekben hibásnak bizonyult engedélyes tervdokumentáció több tízmillió forintos ellenértékét jogelődje kifizette. Ezt követően még 3-4 hónapig az engedélyes tervek hibáit javíttatta, majd amikor a kiviteli tervek szolgáltatását kérte (3 hónappal a határidő lejárta után), a NYÍRTERV-PLUSZ Kft. vezetője még az egyeztetésen sem jelent meg, s kiderült, hogy az altervezők munkája nem összehangolt, a részlegesen szolgáltatott kiviteli tervdokumentációk a pályázati előírásoknak nem felelnek meg, s egyébként van olyan altervező, akinek még aláírt szerződése sincs. Mindez Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye legjelentősebb építési beruházásában történt, a megye egészségügye szempontjából az elmúlt évek, illetve bátran mondható, hogy az évtized legfontosabb beruházásánál, ahol az építés mellett több mint 3 milliárd forint összegben kerül sor új orvosi eszközök, gépek beszerzésére. A projekt elbírálását és eredményességét, megvalósíthatóságát az építészeti problémák több alkalommal veszélyeztetették, mely helyzet véleményünk szerint nem Önkormányzatunk, mint rendszeren fizető megrendelő magatartására vezethető vissza.

Önkormányzatunk bizalma – a korábbi póthatáridő-tűzés és egyeztetések eredménytelensége, illetve a tervek 2010. januári állapota miatt – teljesen megrendült a NYÍRTERV-PLUSZ Kft. irányába, ezért a Szerződést annak módosított teljesítési határidejét követő bő három hónap múlva, póthatáridő tűzést követően, 2010. január 13. napján rendkívüli felmondással, azonnali hatállyal megszüntette.

*Seszták Oszkár elnök,
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat*

Tisztelt Kollégák!

Az **ÉPÍTÉSZ KÖZLÖNY 2010. áprilisi számában** megjelent felhívásunkra a Sz. Sz. B. Megyei Önkormányzatnak a júniusi számban megjelenő közleményére válaszul a következő:

A tömbkórház elvi építési engedélyezési terve az első fordulóban maximális pontot kapott az irányító hatóságtól. Az épületet a KÓRHÁZ IGÉNYEI SZERINT és az általuk biztosított szakmai program alapján alakítottuk ki. Ezen program a megrendelő által folyamatosan az új igények, új szempontok szerint módosításra került. Az irányító hatóság kéréseit figyelembe véve végleges és módosított építési engedélyezési terv készült, amely alapján kötötte meg a támogatási szerződést 2009. december 18-án a Jósa András Oktatókórház Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft. a Nyíregyháza, Szent István u. 68. HRSZ: 3503/1 telephelyen létesítendő a Jósa András Tömbkórház projekt című, TIOP-2.2.7-07/2F/2-2009-0009 jelű pályázatra.

Az irányító hatóság munkájáról ajánljuk tanulmányozásra az alábbi cikket: MMK.hu/közlemények/ Kritikus mérnöki szemmel az operatív programokról. Szerzője: Kassai Ferenc, a BPMK elnöke. Az ebben taglaltak a mi esetünkben is előfordultak, így az irányító hatóság segítő szándéka közrejátszott a határidőcsúszásban...

Az utód szervezet az átalakulás után a tervezői szerződést és a tervezési határidőt nem módosította a szerződés lejárta után... Ennek ellenére a Kórház Projekt Menedzsmentje folyamatos napi kapcsolatban volt a generál tervezővel, igényeit, a változásokat folyamatosan közölte a tervezők felé! A kiviteli terveket a szóbeli megállapodás és jegyzőkönyvi határidők szerint 2010. február 01-re elkészítettük, azonban azt sem a kórház, sem a MÖNK mai napig nem vette át, így ezt 2010. február 02-án közjegyzői letétbe helyeztük.

Célunk a közlemény megjelentetésével semmiféle lejáratás nem volt, csupán az építész kollégák, és mérnök kollégák tájékoztatása: tartsák tiszteltben személyhez fűződő szerzői jogainkat, valamint a MÉK Etikai-Fegyelmi Szabályzatát. Köszönettel:

*Bogár László, É/1 15-0014, Nyírterv Plusz Kft. és L. Nagy Ildikó,
É/1 15-0071, Nyírterv Plusz Kft.*

A szerkesztőség tájékoztatása: A Magyar Építész Kamara a fenti vita további folytatásának nem ad helyet, mivel az Építész Közlöny nem a polgári peres ügyek fóruma.

A MÉK a közlemények tartamért felelősséget nem vállal.

Polyglass – Megkönnyítettük és forradalmasítottuk a vízszigetelés rendszerét

A történet sok évvel ezelőtt kezdődik

Superasfalti Zanchetta néven a Zanchetta fivérek elindították vállalkozásukat vízszigetelési munkákra szakosodva, majd 1969-ben elkezdődött a modifikált bitumenes lemezek gyártása, Polyglass márkanév alatt. A kezdetben 200.000 eurós vállalkozás mára 160 millió eurós éves forgalmat bonyolít. A Polyglass csoport Olaszország és a világ egyik vezető cége vízszigetelő anyagok gyártásában. 5 gyáregységében több mint 60 millió m² vízszigetelő lemez készül világszerte.

A Polyglass központi gyáregysége Ponte di Piave-ban, Treviso tartományban található, 90 ezer m²-es területen. 1991-ben megnyílt az első gyártóegység az Egyesült Államokban, Nevada-ban, amit 1997-ben követett egy újabb Pennsylvania-ban és nemrégiben egy új logisztikai központ nyílt Floridában. A Polyglass az európai piacon is évek óta építi leányvállalatainak hálózatát. Az Egyesült Királyságban és Romániában működnek kereskedelmi központjai.

2008. októberében a Mapei megvásárolta a Polyglass csoportot

A Polyglass Mapei általi átvétele alapvető fontosságú volt, mivel a Mapei több mint 53 országban van jelen, és így megteremtí a lehetőséget az új piacokon való megjelenésre.

Az új technológiák kutatása és fejlesztése mindig is a cég erőssége volt. Köszönhetően a saját laboratóriumoknak és szakembereknek szoros együttműködésre ad lehetőséget a nagy nemzetközi egyetemekkel.

Fontosak a kutatások eredményei az öntapadó lemezes technológiák kifejlesztésénél, mely lehetővé teszi az öntapadó lemezek biztonságos, gyors és hatékony fektetését. 2006-ban a Polyglass több mint 2 millió m² öntapadó lemezt gyártott különösen az Egyesült Államok-

ba. Köszönhetően a 10 gyártósornak és a legmagasabb szintű automatizálásnak a világon, a Polyglass számos különböző műszaki tulajdonsággal rendelkező elasztomer és plasztomer bitumenes lemezt állít elő. A cég saját mérnökei által fejlesztett gyártósorok ma a piacon található legmagasabb minőséget állítják elő a teljesítmény és a biztonság tekintetében.

A Reoxthene technológia

Reoxthene technológia az első eredménye a fantasztikus együttműködésnek a Mapei és a Polyglass között, a kutatás-fejlesztésben. Ez a forradalmi technológia valószínűleg a legnagyobb technológiai fejlesztés a bitumenes lemezgyártásban az elmúlt 20 évben.

5 fő terméket különböztetünk meg. Bitulight az alaptermék, mely -5 celsius fokos hideghajlíthatósággal és rendkívül jó ár-érték aránnyal rendelkezik. Az első professzionális terméket a sorban a 4 mm vastag Evolight követi -10 celsius fokos hideghajlíthatósággal. A csúcsteljesítményű termék, a Pro-Evolution -15 celsius fokos és az Elastolight -20 fokos hajlíthatósági értékkel. Mindegyik termék kimagasló méretstabilitású és teljesítményű folyamatos szálú nem-szőtt poliészter hordozóval készül. Az ötödik, de nem kevésbé fontos termék az Easy-Lift, melyet alépítmények oldalfal szigetelésére fejlesztettek ki. Ez a ter-

mék, melynek legfőbb tulajdonsága a súlya, ami mindössze 20 kg. Vastagsága 3 vagy 4 mm a felhasználói igényeknek megfelelően és javasolt hosszúsága 7,5 m. Másik fontos tulajdonsága a speciális polimer gyantának köszönhetően a nagymértékű ragadósság. Ezért egészen kis láng használatával, könnyen a falra ragasztható és az alacsony súlya miatt bármilyen helyzetben könnyen használható.

A kis súly annak köszönhető, hogy a bitumenben lévő polimerek egymás közti kapcsolata megváltozott. Pár hónappal ezelőttig a legfejlettebb technológiák is csak azt tették lehetővé, hogy a bitumenes keverék fajsúlya a vízzel legyen egyenlő. Vagyis 1 kg/1 mm/1m². Ez a technológiai korlát a mai napra megdőlt. A Reoxthene technológia lehetővé teszi a 4 mm-es bitumenes lemezek piaci bevezetését, melyek könnyen úsznak a vízben. Egy hagyományos, azonos vastagságú, de nem az ultrakönnnyű technológiával előállított lemezt a vízbe helyezve, az lesüllyed a fenékre. Ha ezt a súlybeli különbséget megszorozzuk a tekercek méretével, a különbség jelentős. Ezen felül a termékek rendkívül jól ellenállnak a magas hőmérsékletnek. Nem lesz probléma a lábnyomokkal vagy a bedolgozhatósággal a legextrémebb körülmények között sem.

A Reoxthene termékek csomagolása is újszerű. A raklapra rakott tekerceket különleges védőfóliával látják el, mely a káros UV-sugaraktól védi a lemezeket. Ebben a hőálló csomagolásban a termék hosszú ideig megőrzi minőségét.

A Polyglass mindig nagyon fontosnak tartja a multimédiás eszközök használatát az új technológiák és termékek bemutatására. A legújabb ebben a vonatkozásban az I-ROOF. Ez több száz videót tartalmaz bemutatva nem csak a különböző technológiákat és termékeket, de rengeteg tippet és tanácsot ad az elvégzett munka még hatékonyabbá tételére.

Egy másik újdonság, amin az elkövetkező hónapokban dolgozunk, a szintetikus PVC és TPO anyagok gyártása.

Ezzel és a bitumenes hagyományos és öntapadó lemezekkel képesek vagyunk szállítani a vízszigetelő anyagok legteljesebb körét a világ minden részére.

Galambriasztás mesterfokon

A madarak közül a galambok azok, akik az épületek megjelenésére is veszélyt jelenthetnek. Valóban lehetséges megvédenünk tőlük házainkat?

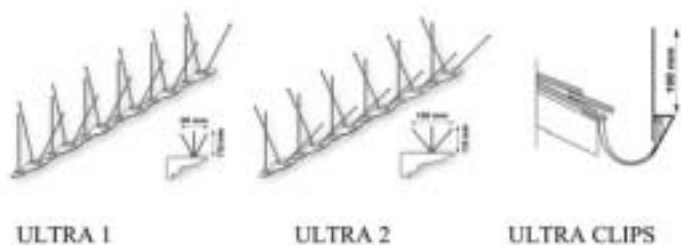
Természetesen. Az ehhez szükséges rendszereket Párizsból importáljuk immár 15 éve és kitűnő eredményeket értünk el általuk.

Mi indította Önöket arra, hogy ilyen különleges tevékenységgel foglalkozzanak?

Társaságunk homlokzatképzésekre specializálódott. A felújítási munkák mellett új épületeken is rendszeresen dolgozunk. Párkányok, épületszobrászati elemek, szálerősítésű finombeton burkolatok egyaránt megtalálhatók a kínálatunkban. Ezek után természetesnek tartottuk, hogy az egyes létesítmények szép külső megjelenésének megőrzése érdekében a galambok távoltartásában is közreműködünk – nyilatkozta Tatai Lajos, az Ornamentika Kft. vezetője.

Milyen módszereket alkalmaznak?

A legjobb, legbiztonságosabb megoldások a mechanikus típusok, vagyis a tüskés lemezek és a polietilén védőhálók, de kifejlesztettek elektromos eljárásokat is.

Röviden miként jellemeznék ezeket a rendszereket?

Az elsőként említett tüskék rozsdamentesek, rugalmasak, és az UV sugárzás álló polikarbonát talpakra automata gépsorral rögzítik őket. Felhelyezéskor a száraz, pormentes aljzatra semleges szilikonnal kell leragasztani. A pálcák 10 cm hosszúságúak, és olyan sűrűn helyezkednek el, hogy a galambok nem tudnak leszállni, és fészket sem tudnak rakni a tüskék között. A sűrűség ellen 12 cm hosszúságúkat javasolunk. A védett szélességük 9-15 cm között mozog.

Polietilén védőhálóink nagy sűrűségűek, csomózottak, szintén ellenállnak a napsugárzásnak. A polietilén kiváló anyag a madarak elleni védelemre, mert kémiaiilag indifferens, nem korhad el és számos kémiai anyaggal valamint az éghajlati feltételekkel szemben

ellenálló. A hálót általában egy, a kerületre szerelt feszítőkábelhez rögzítik, és a falazatba fűrt fogókkal támasztják alá.

Az alkalmazandó hálórács típusát az egyes madárfajoknak megfelelően kell meghatározni (19x19 mm – veréb, 50x50 mm – galamb). Színük illeszkedik a környezetbe.

Hol az elektromos típus helye?

A Bird Out-ot a diszkrétebb megjelenést kívánó helyekre fejlesztették ki. Egy törpefeszültségű generátor – mely emberre ártalmatlan – akár 1000 m hosszúságban is képes impulzusaival távoltartani a madarakat.

Milyen egyéb riasztó ötletekkel találkoztak az évek során?

Számtalan trükk létezik, de ezek tartós megoldást sajnos nem nyújtanak. Ilyenek lehetnek az undort keltő gélek, melyek rövid idő múlva elvesztik hatásukat. Előfordulnak ragadozómadár utánzatok – egy idő múlva azonban megszokják ezeket is, a hanggenerátorokról nem is beszélve.

Nemrég a legnagyobb fővárosi sportcsarnokban voltak kollégáink, s meglepetésükre a hangszórókon fészkeltek a galambok. Rendszereink nem pusztítják el a madarakat – ez idegen a mi fel fogásunktól – pár év alatt egyébként is visszazaporodnak.

Miként esett a választásuk a francia termékekre, és mennyi jótállást biztosítanak rájuk?

A SEL a világ 40 országába exportál, s szakterületén az elsők között van. Folyamatos műszaki fejlesztéssel biztos háttérrel nyújt és ehhez kiemelkedő 10 éves garanciát biztosít rendszereire. Az egyes típusok kiválóan vizsgáztak az afrikai tűző napon és a kanadai finn időjárásban egyaránt. A folyamatos szakmai továbbképzés is biztosított, éppen a közelmúltban megrendezésre kerülő Construma építőipari szakkonferencián tartott nagyon színvonalas előadást Christopher Boyer a cég tulajdonosa, több tucat hazai érdeklődő számára.

Milyen kiemelkedő referenciákat tud említeni?

Idehaza a Szépművészeti Múzeumot. Most készültünk el a Hungária Fürdő és a Rác Fürdő homlokzatainak védelmével, de a főváros mellett számtalan vidéki nagyvárosban vannak jelentős referenciáink Szegedtől, Péctől Győrig egyaránt.

Nemzetközileg említhetem Velencében a Szent Márk Székesegyházat, Párizs kiemelkedő épületeit- a Diadalívét, legújabbban pedig Barcelonában a Sagrada Família-t, melyet kívánom, hogy mielőbb személyesen tanulmányozhassanak!

További információ az Ornamentika Kft. madárkár elleni épületvédő rendszereiről:
www.ornamentika.hu, www.galambriasztasgyor.hu

NEMZETKÖZI TERVPÁLYÁZAT MAGYAR NYERTESEI:

MARIBOR, EKF 2012. A DRÁVA FOLYÓPARTI TERÜLETE – 2010. március

3. téma: MŰVÉSZETI GALÉRIA, 217 érvényes pályamű

1. díj Lévai Tamás és Jóscai Ágnes

HELY

Ha a várost mint egy kulturális szövetet tekintjük, akkor ebben a hálózatban az új Maribori Művészeti Galéria egy idegsejt, melyben összecsomósodik a város kulturális idegrendszere. A városi szövetben e helyet három karakteres elem határozza meg: a Dráva partja mint természeti környezet, illetve a történelmi városmag és az új fejlesztések, a két épített környezet határán. Ezek a tényezők alakítják azokat a vizuális és kulturális csatornákat, amibe e közösségi hely beleágyazódik. A város közösségi tereit vizsgálva az üres terek kirajzolják azt a léptéket, mely jellemző e szövetre. Ezt a szövetet a pályázati koncepcióval tovább szöve az erős áramlatok egy lényyszerű alakzattá csomósították az épületet, mint a mesterséges természet részét.

VÁROSI TEREK

Legalább két különböző karakterű városi térre van szükség az UGM működésével kapcsolatban. A fogadó tér kitárulkozó, figyelemfelhívásra, rendezvények szervezésére alkalmas, teraszként néz a Drávára. A gyermekmúzeumhoz kapcsolódó terület befelé él, parkszerűbb, játszótér és gyerekeknek szervezett események miatt védő, óvó karakterű. Mindkettő egyenesen bur-

kolt felület, melyben a fák kitüntetett térkijelölő és szimbolikus szerepben vannak. A kettő között a galéria nyitott utcaként viselkedik, a nyaktagon keresztül szoros kapcsolatban áll, így az étkezés mindkét oldalon megoldott.

KÖZLEKEDÉS

A galéria egész földszintje a teljes megnyitással az utca része, a zajos városi élet színtere. A felső szintek ettől elzárva az elmélyülést segítik, s csupán irányított helyeken van vizuális kapcsolat, a pihenőterekkel összefüggésben. A belső közlekedés szintén az idegpályák sejtjes szerveződésének analógiájára készült. A függőleges közlekedés központi terét az erős vizuális kapcsolat a Drávával teszi egyértelművé. A vízszintesen körbefutó közlekedők képezik a visszatérő idegpályákat. A kiszolgáló terek a terasz-szint alatt találhatók, védetten, zárt rendszerben.

SCREEN

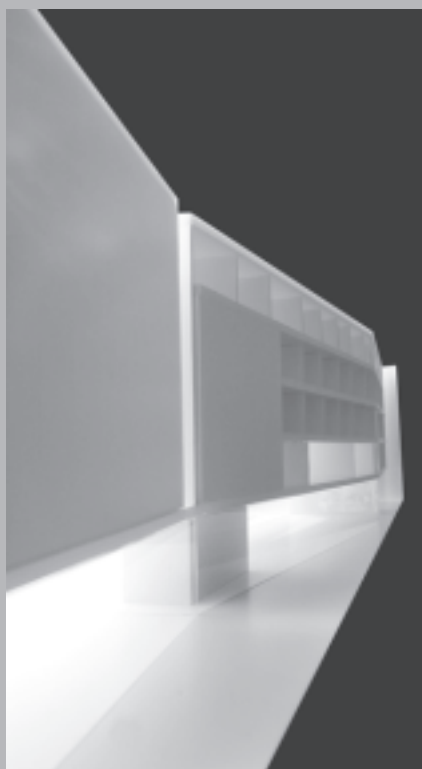
Az idegsejt hálózatra rímelve az épület-sejt nyílásai kommunikációs csatornákat. A megnyitások befelé képernyőként viselkednek, szitázott árnyékoló hirdeti már messziről az aktualitásokat. Kifelé ablakként keretezik a város jellegzetes élő képeit.

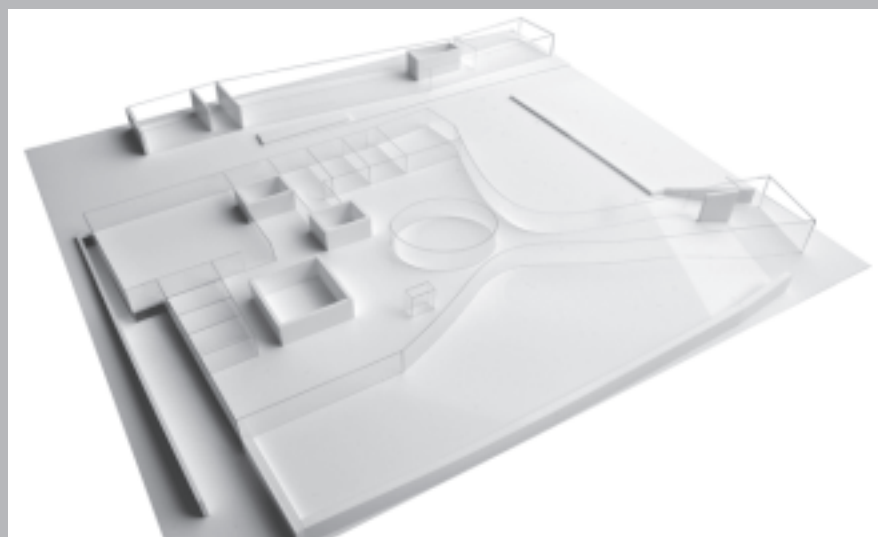
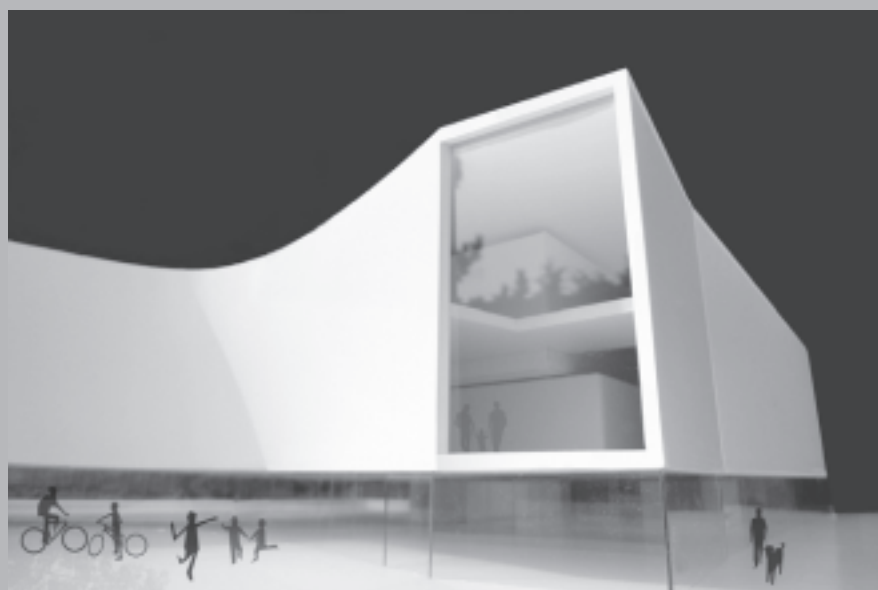
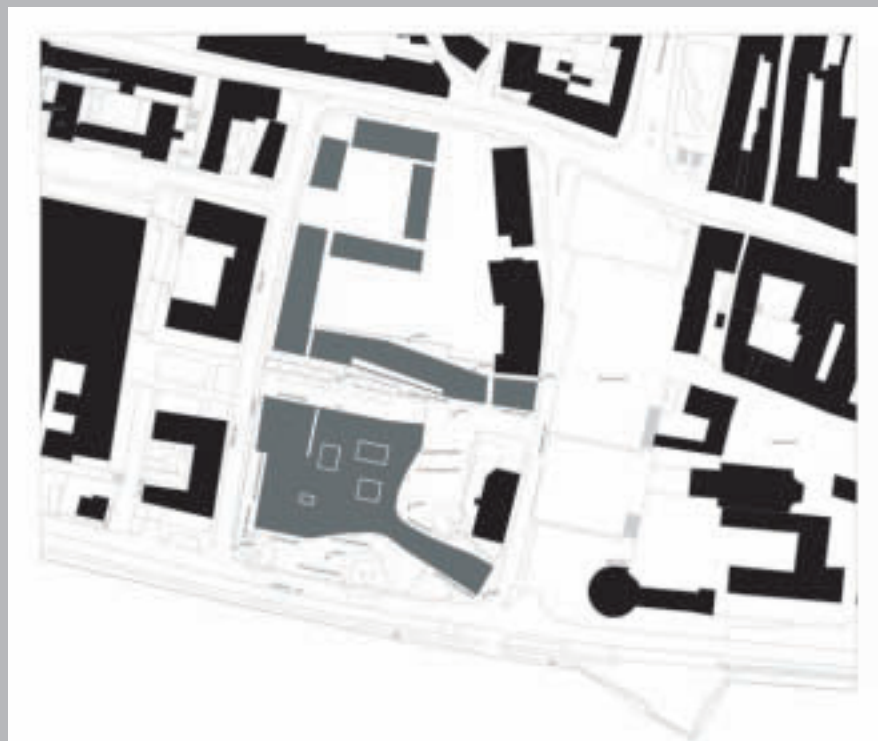
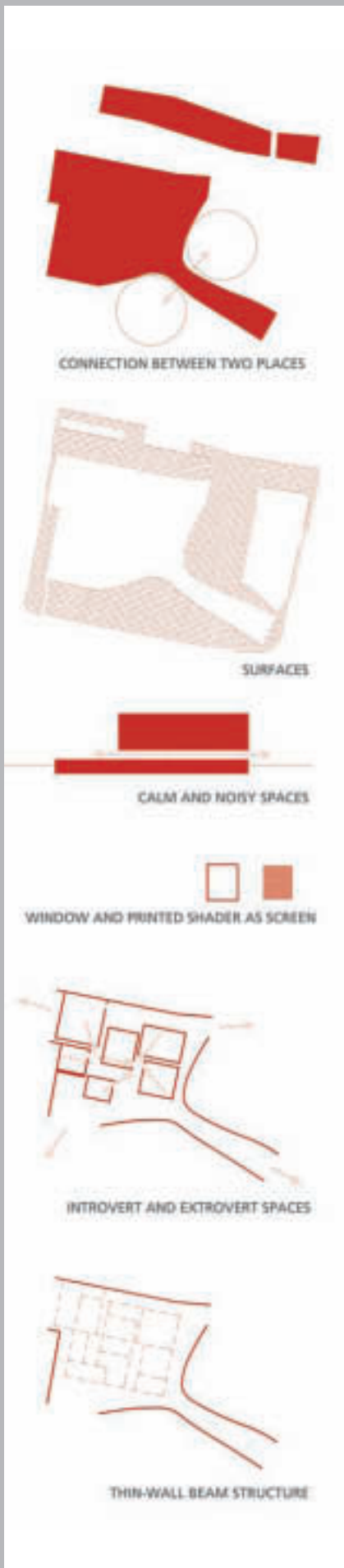
FÉNYEK

A természetes fények a galéria pihenő tereit járják át, melyek többfunkciós térként alkalmasak fényre kevésbé érzékeny szobrok, plasztikák, installációk bemutatására. Az állandó kiállítás terei hangsúlyozottan zárt kubusok. A természetes fény hangulati szerepű, irányítottan, szórtaan érkezik körben a falakra, ügyelve, hogy a forrásra ne lehessen rálátni. Az így kialakult pozíciók alkalmasak a mesterséges fényforrások elhelyezésére is. Az ideiglenes kiállítások nagyobb egybefüggő tereket kaptak, osztásuk flexibilis falakkal oldható meg. Minden tér a keskeny fénynyílások elzárásával könnyen elsötétíthető rejtett módon. A kubusok hangsúlyozott lebegő megjelenését derítő fények erősítik.

ANYAGOK

Az anyagok kiválasztásának fontos szempontja, hogy olyan részletmentes egységes felületek jöjjenek létre, melyek segítenek a léptékváltásban, mely a történelmi városmag cizellált világa és a nagyságrenddel nagyobb funkcionális igény feszültségéből adódik. Ennek megfelelően, az épület-lény bőre egységes, fehérre glettel és csiszolt műgyanta vékonyvakolat, melynek erős tükröződő fénye van, mintha vizes bőr lenne.

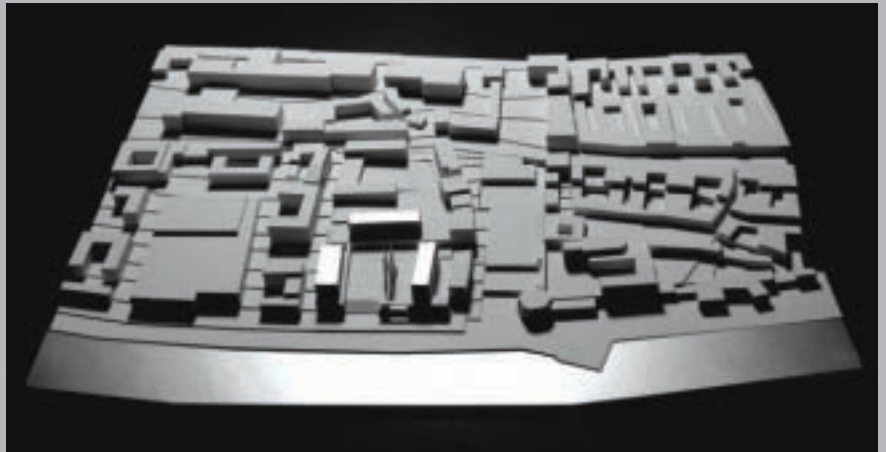

Kiemelt dicséret: Kalmár László és Zsuffa Zsolt

Az új Maribori Művészeti Galéria (UGM) a Dráva partjára épül. Fellelkesedve attól a szándéktól, hogy a város igyekszik köztereit elsősorban gyalogos és kerékpáros használatra átalakítani, a múzeumot egy olyan új városi hálózat részeként terveztük meg, amely valódi kapcsolatot teremt a külső és belső terek között, valamint a Dráva-parttal, mint rekreációs területtel. Maribor tipikus városszerkezete és térbeli elrendezése által inspirálva, amely mindig is a folyóra szerveződött, a tervben azokat az előnyös situációkat kerestük, amelyek a folyó mentén leginkább lehetővé teszik a történelmi folytonosság megtapasztalását.

Az épület szervezése a főtér körül elhelyezett három tömbre épül. Ez az elrendezés egy többcélú városi teret formál, s alkalmassá válik kulturális események, szabadtéri kiállítások befogadására. A koncepció igyekszik elérni a zavaróan nagy épületméreteket, az új

épület arányosan kapcsolódik környezetéhez, a régi városközpont léptékéhez.

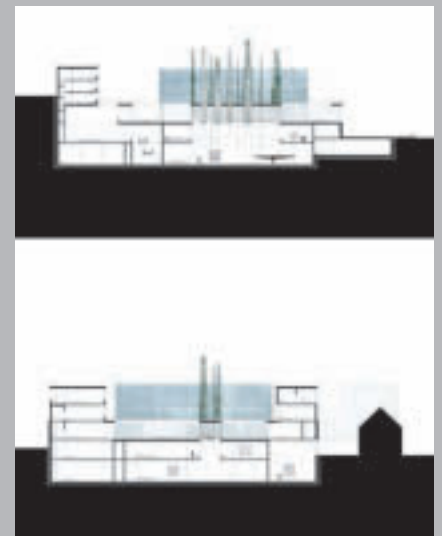
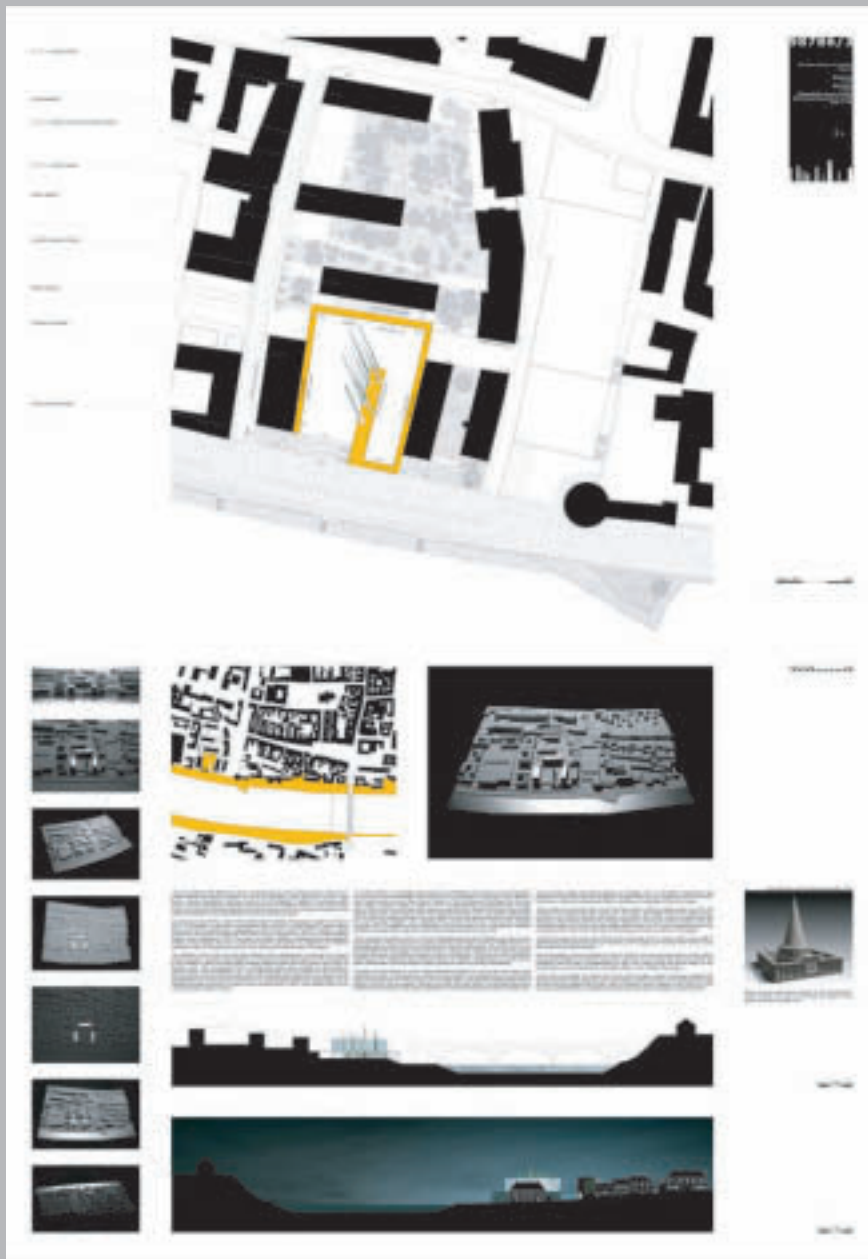
A terv minden funkció számára független meg-

közelítést biztosít, és valamennyi az új múzeum térről nyílik. A többcélú előcsarnok két szint magas tér, ahonnan – egy különleges atmoszférájú, rámpákkal és hidakkal kialakított előtéren keresztül – mind az állandó, mind az időszaki kiállítás terei megközelíthetőek. A kiállítóterek több irányból kapnak fényt, felülvilágítók, az infobox üvegtoronyain és a két szint magas terek ablakain keresztül is.

A javasolt köztér a folyóra és az új sétányra nyílik, jó lesz innen nézni a Lent fesztivál ideje alatti tűzijátékot, vagy a 2012-es év különleges eseményeit.

A középen álló információs pavilon az UGM kiállításairól és rendezvényeiről ad tájékoztatást, periszkópjai Maribor egyéb látványosságairól és más Kulturális Fővárosokról is információt szolgáltatnak. Javasoljuk, hogy a 2011–12-ben megrendezett összes Kulturális Fővárosnak legyen egy-egy periszkópja, hogy az európai városok közötti erős kulturális kötést szimbolizálva egy új európai tradíció folytonosságára hívják fel a figyelmet.

Az üvegtoronyok emlékeztetnek Jozef Plecnik városi objektjeire is, egyben a nagyszerű szlovén építészet előtti tisztelgésnek is tekinthetők. Az üvegtornyok másik olvasata a kaleidoszkóp (a szó a görög „kalosz”, „eidosz” és a „szkóp” szavakból ered, jelentése: szép formákat néző).

AQUACOMET

Évegazdasági úszómedencék és
medencefedések legnagyobb
hazai gyártója

*Ön betervezi,
mi beépítjük!*

Építésmernok partnereket
keresünk: termékeink
tervezői képviselőihez, jutalekos rendszerben.

Aquacomet kft. 9027 Győr, Kőrösi u. 15., T.: 96/517417
M: 30/8609990, info@aquacomet.hu, www.aquacomet.hu

EVM Zrt., H-1172 Budapest, Cinkotai út 26., Telefon: +36-1-253-1590,
Fax: +36-1-253-1509, e-mail: eladas@evmzrt.hu, www.evmzrt.hu

Bochemit

...minőség, melyet az idő igazol

Garantált védelem a fának penész,
fakárosító gombák és rovarok, éghajlati hatások és tűz ellen.

A termékek a szükséges engedélyekkel rendelkeznek, melyek kérésre
a felhasználók számára elérhetőek.

Védelem nélküli fa

Bochemit által védett fa

**Előregyártott
látszóbeton
homlokzati
elemek
és térbútorok**

Tel.: 66/217-204,
30/938-3522
www.argomex.hu
info@argomex.hu

Villa Mairea 1982.
Photo: Maija Holma, Alvar Aalto Museum

Alvar Aalto házai - örök formák -kiállítás és szakmai találkozók Budapesten és Debrecenben

Alvar Aalto (1898-1976) környezetbe belesimuló, azzal együtt élő, funkcionális, harmonikus, világos és emberléptékű terek létrehozójaként alapozta meg a finn építészet nemzetközi hírnevét. A kiállítás Aalto munkásságából négy, az egyéni ötleteit leginkább kifejező otthont mutat be.

A bemutatott épületek: Riihitie-i ház (Aalto-ház), Villa Mairea, Muuratsalo-i kísérleti ház, valamint Maison Louis Carré. Valamennyi épületben láthatóak az Aalto munkásságát jellemző karakterjegyek: az emberi lépték és a természettel fennálló kapcsolat. Építésük idejét tekintve Aalto munkásságának négy kiemelkedő csomópontját reprezentálják, és ugyanakkor tükrözik azt a fejlődést is, amely Aalto pályáját jellemzi.

A Finnagora, a finn kultúra, tudomány és gazdaság központja 2010-ben az építészet témakörének szentel kiemelt figyelmet. Építészeti témájú rendezvényeink sora májusban, a legismertebb finn építész, Alvar Aalto munkásságáról szóló kiállítással kezdődött, amely augusztus 1-ig látható a Néprajzi Múzeumban, Budapesten.

Budapest után a kiállításnak augusztus 25-től Debrecen ad helyet egy hónapon át a Kölcsey Központban. A kiállításához kapcsolódóan építészeti és várostervezési kérdésekkel és kihívásokkal foglalkozó szemináriumot szervezünk, amelyre szeretettel várjuk az érdeklődőket.

További tájékoztatás a Finnagora építészeti tárgyú rendezvényeiről, szemináriumról és az Alvar Aalto épületei című kiállításról: www.finnagora.hu

A kiállítás a Finnagora, az Alvar Aalto Múzeum, a Néprajzi Múzeum, a debreceni Főnix Rendezvényszervező Nonprofit Kft, valamint Jyväskylä és Debrecen város együttműködésében jött létre. A kiállítást tervezte: Severi Blomstedt

JYVÄSKYLÄ

Debrecen.hu

ALVAR AALTO MUSEO MUSEUM

2010. május 20. – augusztus 1.
Néprajzi Múzeum
1055 Budapest
Kossuth Lajos tér 12.

2010. augusztus 25.
– szeptember 26.
Kölcsey Központ
Kiállítóterem
4026 Debrecen
Hunyadi utca 1–3.

Alvar Aalto az 1960-as években.
Photo: Eva B. Pertti Ingerius,
Alvar Aalto Museum